Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 17 ноябрь 1973 йил, шанба ✦ № 270 (15.744). ✦ Баҳоси 2 тийин.

МАЖБУРИЯТЛАР БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР, Андижон областидаги колхоз ва совхозларнинг меҳнатчилари қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани авж олдириб, мўл пахта ҳосили етиштирдилар, уни уюшқоқлик билан йиғиб-териб олдилар ва социалистик мажбуриятларни бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 588 минг тонна пахта етказиб берилди. Бу эса халқ хўжалиги планида кўзда тутилганидан 78 минг тонна кўпдир.

Давлатга пахта сотиш давом этмоқда.

Улкан хирмон учун

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 16 ноябрга бўлган маълумот

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Сирдарё	0,09	122,61	0,03	136.24
Андижон	0,03	115,13	0,03	136.49
Тошкент	0,04	113,29	0,02	116,26
Қашқадарё	0,06	112,95	0,11	104,67
Сурхондарё	0,08	112,66	0.04	108.49
Наманган	0,19	110,80	0,15	149.89
Самарқанд	0,11	109,13	0.00	134,56
Фарғона	0,24	107,91	0,04	121.40
ҚҚАССР	0,47	107,28	0,35	108.36
Хоразм	0,21	105,47	0,22	102.39
Бухоро	0,19	88,21	0,43	99,35
Республика бўйича:	0,15	109,57	0,11	121,54
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	0,19	101,74		
Қашқадарё	0,09	101,34		
Бухоро	0,80	45,46		
Республика бўйича:	0,24	97,33		

СЎНГГИ ГРАММЛАРГАЧА

Пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида қабул қилинган ҳужжатлар, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу анжуманда берган қимматли маслаҳатлари мамлакатимизда пахтачиликни янада ривожлантиришда жанговар программа бўлди, унинг «оқ олтин»ни ҳақиқий олтин қўллар яратади, деган сўзлари дала меҳнатчилари — пахтакорлар қатори олимлар, ишчилар, зиёлилар — ҳаммани янги меҳнат зафарларига чорламоқда, мўъжизакор куч бахш этмоқда.

Ана шундай сиёсий кўтаринкилик ҳукм сураётган шодиёна дамларда республикамиз «оқ олтин» ижодкорлари катта зафар қучдилар. Она-Ватанга 4 миллион 860 минг тоннадан кўпроқ пахта етказиб бериб, пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида ўтказилган йиғилишида қабул қилган социалистик мажбуриятини шараф билан бажардилар. Бу халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 405 минг тонна кўпдир.

Механизаторларимиз 2 миллион 700 минг тоннадан кўпроқ дурдона териб, республикамиз пахтачилик тарихида биринчи марта шундай катта ғалабага эришдилар. Бу, олимларимиз, конструкторларимизнинг механизаторларимиз билан ҳамкорликда олиб борган бунёдкорлик меҳнатининг самарасидир.

Улкан хирмонга Қорақалпоғистон АССР ва барча областларнинг пахтакорлари муносиб ҳисса қўшдилар. Топширилган пахтанинг 90 проценти биринчи навларга қабул қилинди. Салкам 200 минг тонна ингичка толали пахта тайёрланди. Ҳосилдорлик республика пахтачилиги тарихида энг юқори даражага кўтарилди, 1 миллион 683 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 28,8 центнердан хирмон кўтарилди.

Ғалабага осонликча эришилмади, албатта. Табиатнинг баҳор ва ёз ойларидаги инжиқликлари, сув камоблиги, қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг тарқалиши, бевақт кўтарилган иссиқ шамоллар ва бошқа табиий офатлар катта қийинчиликлар туғдирди, ғўзаларнинг ўсиш, ривожланишини кечиктирди, ҳосилга хавф солди.

Лекин пахтакор деҳқонларимиз бўш келмади. Улар мардлик билан майдонга кирди, фан-техника ютуқлари, прогрессив усулларга таяниб, табиат ўжарликлари, қийинчиликларини мардонавор енгди, ҳамма майдонларда юксак социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирди. Унинг самарасини эндиликда бутун афгор омма кўриб турибди, пахтакорларимиз шаънига таҳсинлар айтяпти. Пахтачиликни ривожлантириш, социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш борасида эришилган улкан ғалаба партия заковати, ишчилар, олимлар, конструкторлар ижоди, деҳқонлар меҳнатининг мевасидир.

Пахтакорларимиз мамлакатимиздаги барча қон-қардош халқлар, олдидаги интернационал бурчини шараф билан ўтади, ўз касбига бўлган садоқатини яна бир карра намойиш этди.

Юксак социалистик мажбуриятни адо этишда партия ташкилотларининг ташкилотчилик, тарғиботчилик роли кучайди, таъсир доираси кенгайди, меҳнаткашлар оммаси билан алоқаси ҳар қачонгидан мустаҳкамланди. Коммунистлар маҳсулот етиштиришнинг тақдири ҳал қилинаётган жойларда иш олиб бориб, авангардлик ролини ўйнади. Социалистик мусобақа кучайтирилиши туфайли илғорлар тажрибаси умумхалқ мулкига айлантирилди. Омманинг кучғайрати, ташаббуси, жасорат-матонати улкан ғалабани таъминлашнинг асосий омили бўлди. Бунда давлатимиз бераётган жуда катта моддий-техника ёрдами ҳал қилувчи роль ўйнаганини алоҳида таъкидлаб ўтиш мароқлидир.

Республикамиз пахта тайёрлаш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятини бажарганлиги билан ҳақли равишда қувонамиз ва фахрланамиз. Айни кезда пахтакорларимиз олдида ҳали ҳал этилиши лозим бўлган улкан вазифалар турганини ҳам яхши биламиз. Давлатимиз ёрдами, халқимиз меҳнати билан бунёдга келтирилган «оқ олтин»нинг бир қисми далаларда ётибди. Уни охирги граммигача сира нобуд қилмай йиғиб-териб олишимиз ва тайёрлов пунктларига топширишимиз лозим. Ҳар чаноқ пахтада миришкор деҳқонларимизнинг билак кучи, пешана тери мужассамлашганини унутмаслигимиз лозим. Халқимизда «нон ҳам нон, ноннинг увоғи ҳам нон» деган мақол бор. Шундай экан, мавжуд ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олайлик, пайкалларни ғўзапоялардан тозалайлик.

Қорақалпоғистон АССР пахтакорлари 27 минг тонна, андижонликлар 13 минг тонна, бухороликлар 11 минг тонна, қашқадарёликлар 10 минг тонна, наманганликлар 17 минг тонна, самарқандликлар 18 минг тонна, сурхондарёликлар 12 минг тонна, сирдарёликлар 10 минг тонна, тошкентликлар 9 минг тонна, фарғоналиклар 24 минг тонна, Хоразм области пахтакорлари 28 минг тонна пахта топшириш ҳақидаги қўшимча мажбуриятларини тез кунларда бажаришлари лозим. Бунинг учун улар меҳнатда уюшқоқлик, фидокорлик намуналарини кўрсатмоқлари керак.

Келгуси йил мўл ҳосилига тайёргарлик ишларини бутун чоралар билан кучайтирмоғимиз зарур. Бунинг учун мавжуд техника воситалари, хусусан ер ҳайдаш тракторлари тўла ишга туширилиши ва юксак унум билан ишлатилиши даркор. Сифатли ўтказилган шудгор — мўл ҳосил гаровидир.

Шу кунларда партия ташкилотлари олдида ғоят муҳим вазифалар турибди. Ҳар бир хўжаликда пахтачиликни ривожлантириш борасида қилинган ишларга оқилона якун ясалиши, келгусидаги вазифалар мукаммал белгилаб олиниши, ютуқлар чуқур таҳлил этилиши лозим. Пропаганда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали илғор тажрибаларни оммалаштириш сира кечиктириб бўлмайдиган вазифадир. Келаси йили Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганининг 50 йиллиги нишонланади. Меҳнаткашларни катта тўйни муносиб тўёналар билан кутиб олишга сафарбар этиш партия ташкилотининг вазифасидир.

БЕШ ЙИЛЛИК МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Деҳқон бўлсанг шудгор қил!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 16 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти

Тошкент	131,6	62,6
Хоразм	4,5	56,7
Сирдарё	112,3	38,6
Самарқанд	89,0	37,5
Фарғона	25,9	26,1
Наманган	24,3	18,0
Сурхондарё	22,4	15,9
Андижон	27,7	15,8
Бухоро	23,5	12,9
ҚҚАССР	8,4	12,4
Қашқадарё	9,2	6,5
Республика бўйича:	478,8	28,4

БУХОРО ҚИЗЛАРИ

Қоракўл райони пахтазорларида уч юзга яқин «зангори кема» сузиб юрибди. Уларни энг яхши механик-ҳайдовчилар бошқармоқдалар. Уч дугона — уч паҳлавон қиз пойгада анча илгарилаб кетди. Учаласи ҳам бир-биридан қолишадиганга ўхшамайди. Уларнинг ўзаро беллашувини — мусобақасини ҳамма кузатиб турибди. Қайси хўжаликда, бригадада бўлманг, «правда»лик механизаторлар шаънига мақтов гаплар айтиладиган бўлиб қолди.

Биз ҳам «Правда» колхозига бордик. Хўжаликда 1600 гектар майдонда пахтадан мўл ҳосил етиштирилган. Шундан 1200 гектар майдондаги пахта машинада терилаётир, пахтазорда 20 дан ортиқ терим машинаси тўрт группага бўлиниб ишламоқда. Балҳия Файзуллаева бошқараётган агрегат изидан борамиз. «Пўлат қўл»лар лўппи-лўппи очилган пахталарни ерга сира тўкмай қамраб олар, бункерга капалак янглиғ «қор» ёғиларди. Балҳия карта четига чиққач, бункерни тележкага чаққон бўшатди. Сўнгра рулдан тушиб, илиқ сўрашди. Унинг қуйма гавдасига комбинезони жуда-жуда ярашиб турарди.

— Ҳорманг ,Балҳия?

— Бор бўлинг, келинглар.

— Қанча термоқчисиз?

— Мажбуриятим — 300. Бултур 170 тонна тергандим...

Унинг ийманиб, қисқа-қисқа гапиришидан «вақтим тиғиз» деяётгани билиниб турарди. Шундай бўлса ҳам яна саволга тутдик.

— Кимлар билан мусобақалашиб ишлаяпсиз?

— Дугоналарим Саида, Моҳидалар билан. Улар ҳам мавсумда 300 тоннадан кам теришмайди...

Балҳия бу гапларни пайкалнинг нариги четида гуриллаб ишлаб турган «зангори кема»ларга ишора қилиб айтди. Уларнинг бирини Саида Собирова, иккинчисини Моҳида Барноевалар бошқарар эди.

— Учаласи ҳам лочиндек моҳир, — деди колхоз раиси Акмал Ёдгоров, — улар хирмонга қутбарака киритишяпти.

Гап билан бўлиб Саида бошқараётган терим машинаси ёнига келиб қолибмиз. Истараси иссиқ, лўппи юзли бу қиз бир нима излагандай доим ерга қараб юради. Биров билан сўрашганда беихтиёр юзига мулойим табассум югуради. Икки бетидаги кулдиргичлари чеҳрасига илиқлик бахш этади. У суҳбат чоғида кўп тинглайди-ю, аммо кам гапиради.

— Ишлар қандай, Саида?

— Яхши.

— Эрталабдан буён қанча пахта тердингиз?

— Тўрт тоннача бўлди...

Саида кутилмаган саволлардан ажабланаётгандек ерга қараб, битта-битта жавоб бераётган эди, Моҳида келиб қолди:

— Ҳа, нима гап, ўзи?

— Тинчлик, — деди Саида дугонасига ўгирилиб.

— Биласизми, раис бува? Яхши келибсиз...

— Хўш, нима гап? — раис Моҳиданинг гапини бўлди. Аккумулятор ишдан чиқиб қолди.

— Шу холосми? — жиддий оҳангда сўради раис.

— Ҳа, уни дарҳол алмаштириш керак. Бугун кечроқ идорага бормоқчи бўлиб турувдим...

Раис «эшитяпсизми?» дегандек ёнида турган механик Акромжон Каромовга юзланди. У дилгир йигит эмасми, «шу бугуноқ тахтлаймиз» дея раиснинг ҳам, механизатор қизнинг ҳам кўнглига тасалли берди.

Моҳида Барноеванинг айтганича бор. Машина ҳам одамга ўхшайди. Уни вақти-вақтида ювиб-тараб турмасанг, дардга чалинади. Яхши созланмаса пахтани тўкиб юборади. Ортиқча ишлатсанг, толиқиб қолади. Уч дугона — уч паҳлавон механизатор қизлар машинанинг «касалини» унинг гуриллашиданоқ билиб олишади. Вақтида шпинделларни ювиб, тозалаб туришади. Терим агрегатларини кўз қорачиғидек асраб-авайлашади. «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» деган халқ ҳикматига доим амал қиладилар. Шунинг учун ҳам улар мусобақада доим ғолиб.

Хўжаликда машина терими туфайли Ленин орденли Тангри Ҳамдамов, Шамсия Қиличова, Темир Пўлатов, Зариф Ҳамроев ўртоқлар бошлиқ бригадалар зафар маррасини биринчи бўлиб эгалладилар. Колхоз аҳли Хайрулла Шукруллаев, Полвон Янгиев, Саидназар Корёғдиев, Ориф Зарипов каби моҳир механизаторларнинг номларини ҳам ҳурмат билан тилга олишади. Уларнинг ҳар бири мавсумда 250-400 тоннадан пахтани «пўлат этак»лардан бўшатиб ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажардилар.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: (чапдан) уч дугона— М. Барноева, Б. Файзуллаева, С. Собироваларни кўриб турибсиз.

КУБАЛИК МЕҲМОНЛАР

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Куба Коммунистик партияси партия ходимларининг Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети ички партия ўқуви бўлимининг мудири Антонио Диас Руис бошчилигидаги делегацияси Тошкентга келди.

Делегация аъзолари 16 ноябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Меҳмонлар шу куни Тошкент область партия комитетида бўлишиб, бу ерда коммунистларнинг маркс-ча-ленинча ўқиши ва иқтисодий таълими масалалари юзасидан суҳбатлашилди. Меҳмонлар В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалини бориб кўрдилар, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети ҳузуридаги ижтимоий фанлар ўқитувчилари малакасини ошириш институтида бўлдилар. (ЎзТАГ).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 16 ноябрда Киевдан Москвага қайтиб келди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ЮСФР Президенти, ЮКС Раиси Иосип Броз Титонинг Совет Иттифоқига келганлиги муносабати билан Украина пойтахтида бўлган эди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитети аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССРнинг ЮСФРдаги элчиси В. И. Степаковлар ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга Москвага қайтиб келдилар.

Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқлар КПСС Марказий Комитети аъзолари В. В. Кузнецов, В. Г. Куликов, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, К. У. Черненко, Г. Э. Цуканов, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари А. М. Александров, О. Б. Рахманин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. И. Блатов, В. А. Голиков, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари ўртоқ Л. И. Брежневни Киев вокзалида кутиб олдилар. (ТАСС).

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ УКРАИНА ПАРТИЯ ВА ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

КИЕВ, 15 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бугун Украина Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар ва Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари ва Украина ССР Министрлар Совети Президиумининг аъзолари билан учрашди.

Учрашув мамлакат экономикасини ривожлантириш ва совет халқи фаровонлигини ошириш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳал қилиш соҳасида партия, совет ва хўжалик органлари фаолиятининг баъзи масалаларига бағишланди.

СОВЕТ — ГВИНЕЯ МУЗОКАРАЛАРИ

15 ноябрда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий сиёсий бюросининг аъзоси, Гвинея Республикасининг бош министри Л. Беавоги ўртасида музокаралар бошланди.

Музокараларда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советн Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ва бошқалар;

Гвинея томонидан — Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий сиёсий бюросининг аъзоси, социал ишлар министри Н. Фамара Кейта, Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий сиёсий бюросининг аъзоси, маориф ва маданият министри Мамади Кейта ва бошқалар қатнашдилар.

Дўстона вазиятда ўтган музокаралар чоғида Совет Иттифоқи билан Гвинея Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама муносабатларни янада кенгайтириш ва кучайтириш, КПСС билан ГДП ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш масалалари, шунингдек, ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи актуал халқаро масалалар кўриб чиқилди.

Тушдан кейин Совет—Гвинея музокаралари давом эттирилди.

ГВИНЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШАРАФИГА

КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий Сиёсий бюросининг аъзоси, Бош министр Лансана Беавоги бошчилигидаги Гвинея Республикаси партия-ҳукумат делегацияси шарафига 15 ноябрь куни Катта Кремль саройида нонушта зиёфат бердилар.

Зиёфатда Гвинея Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари ҳозир бўлишди.

Зиёфатда Совет томонидан А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, СССР министрлари, СССР Давлат комитетларининг раислари ва бошқа расмий кишилар бор эди.

Зиёфат чоғида А. Н. Косигин билан Лансана Беавоги нутқ сўзладилар.

А. Н. Косигин билан Лансана Беавоги нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

Нонушта зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВ А. ХАММЕРНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 16 ноябрда Кремлда Америка савдо-саноат доираларининг вакили Арманд Хаммерни қабул қилди. У Совет ташкилотлари билан музокараларни давом эттириш учун Москвага келган.

Дўстона конструктив вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет-Америка савдо-иқтисодий муносабатларининг баъзи масалалари кўриб чиқилди.

(ТАСС).

Сўнгги СОАТДА

◆ Ўзбекистонда партия ва комсомол сиёсий маорифи ҳамда иқтисодий таълим системасида 15 ноябрда янги ўқув йили бошланди. Республика шаҳарлари ва қишлоқларида икки миллион киши машғулотларга киришди. Дастлабки машғулотлар партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан КПССнинг халқаро фаолиятини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессида сўзлаган нутқини ўрганишга бағишланди.

Ўзбекистон пойтахтида биринчи машғулотлар уюшқоқлик билан ўтди.

◆ Ҳиндистоннинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, Совет Иттифоқининг қалин ва самимий дўсти Жавоҳарлал Неру туғилган кунининг 84 йиллигини совет кишилари кенг нишонламоқдалар. 15 ноябрда Дўстлик уйида Москва жамоатчилигининг шу санага бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

◆ Куба меҳнаткашлари касаба союзи марказининг VIII съезди Гаванада ўз ишини тугатди. Съезд социалистик қурилишни муваффақиятли амалга оширишга қаратилган бир қанча муҳим қарорлар қабул қилди.

◆ БМТда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретари К. Вальдхаймнинг Хавфсизлик Кенгашининг БМТнинг Яқин Шарқдаги фавқулодда кучларини комплектлаш ва уларнинг фаолияти тўғрисидаги қарори бажарилишига тааллуқли навбатдаги доклади эълон қилинди.

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 16 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун—районлар, иккинчи стун — жами тайёрланган пахта, учинчи стун — шу жумладан машинада терилган пахта.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Мирзачўл	135,14	131,75
Янгиер	132,93	132,69
Дўстлик	128,68	128,73
Жиззах	126,71	184,38
Пахтакор	125,72	128,94
Боёвут	124,35	156,38
Ильич	121,53	144,28
Октябрь	119,85	118,32
Ворошилов	119,27	157,94
Оқолтин	119,00	118,94
Сирдарё	115,70	133,64
Гулистон	110,91	144,54
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	127,32	114,55
Пахтаобод	122,42	153,78
Избоскан	121,66	134,28
Жалолқудуқ	120,85	148,76
Қўрғонтепа	119,43	130,91
Хўжаобод	117,96	121,52
Марҳамат	117,46	134,28
Бўз	111,46	168,05
Андижон	108,79	107,75
Балиқчи	105,95	142,29
Москва	102,93	137,90
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Оққўрғон	124,86	127,11
Бўка	114,36	114,98
Бекобод	114,14	116,75
Юқори Чирчиқ	113,88	115,81
Пискент	109,23	104,10
Янгийўл	108,14	113,87
Чиноз	107,24	129,42
Урта Чирчиқ	104,10	102,84
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Қарши	127,77	223,93
Ғузор	123,96	116,26
Шаҳрисабз	117,65	101,98
Яккабоғ	114,65	111,36
Ульянов	112,56	102,60
Қамаши	112,30	113,17
Китоб	105,58	30,70
Косон	102,17	110,59
Чироқчи	98,47	52,72
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шўрчи	117,30	121,58
Жарқўрғон	115,35	101,22
Сариосиё	113,25	108,67
Шеробод	112,71	101,61
Гагарин	110,47	113,52
Денов	109,20	109,98
Термиз	108,29	84,84
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Чуст	118,14	142,19
Янгиқўрғон	117,13	131,44
Задарё	112,60	112,35
Учқўрғон	111,10	191,05
Поп	110,86	132,25
Норин	110,79	216,99
Тўрақўрғон	107,80	131,1[illegible]
Уйчи	105,66	159,27
Наманган	100,58	154,37
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	121,41	149,80
Пастдарғом	114,75	132,14
Нарпай	113,83	142,86
Иштихон	113,07	168,17
Оқдарё	108,78	141,20
Хатирчи	108,49	136,29
Жомбой	107,66	138,34
Булунғур	106,49	119,20
Самарқанд	105,49	142,20
Каттақўрғон	103,16	123,58
Пайариқ	98,56	100,05
Ғаллаорол	92,1	77,72
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Фарғона	120,29	122,78
Киров	117,11	123,35
Ленинград	114,76	119,32
Ўзбекистон	113,81	109,70
Қувасой	107,11	131,65
Тошлоқ	106,79	133,38
Охунбобоев	106,03	125,92
Фрунзе	105,41	134,49
Қува шаҳри	103,83	96,32
Риштон	101,10	118,85
Олтиариқ	94,29	108,17
Бағдод	92,25	106,08
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Хўжайли	123,59	183,60
Қўнғирот	122,22	109,65
Ленинобод	111,49	117,13
Шуманай	109,33	97,41
Нукус	108,71	104,29
Кегайли	107,99	105,33
Чимбой	105,61	108,41
Тўрткўл	104,56	103,19
Беруний	104,23	100,77
Тахтакўпир	102,84	87,24
Амударё	100,68	104,38
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	111,77	109,03
Янгиариқ	109,28	99,27
Қўшкўпир	105,66	98,87
Гурлан	104,56	101,91
Урганч	104,18	101,90
Шовот	103,37	109,37
Ҳазорасп	102,00	100,01
Хива	100,99	101,99
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Бухоро шаҳри	116,80	139,50
Вобкент	99,63	129,52
Навоий	95,33	101,11
Ромитан	95,05	94,19
Бухоро	93,47	96,10
Қизилтепа	86,73	104,43
Шофиркон	85,95	87,08
Когон	83,05	96,87
Ғиждувон	82,94	135,73
Свердлов	82,66	93,02
Қоракўл	76,61	90,90

Сирдарё ГРЭСи — республикамиздаги йирик зарбдор комсомол қурилишларидан биридир. Бу ерга мамлакатимизнинг турли ерларидан келиб ишлаётган комсомол-қурувчилар жуда кўпчиликни ташкил этади. Нурхона бунёдкорлари ГРЭСнинг 300 минг киловатт қувватли иккинчи энергоблокини муддатидан илгари ишга тушириш учун шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётирлар. Суратларда: (чапдан ўнгга) 1. Нурхонанинг пешқадам қурувчи-монтажчилар бригадири В. Жаренко ва звено бошлиғи П. Чучадеев ўртоқлар. 2. Иккинчи навбат бош корпуси.

В. Лейзерович ва А. Горокрик фотолари, (ЎзТАГ).

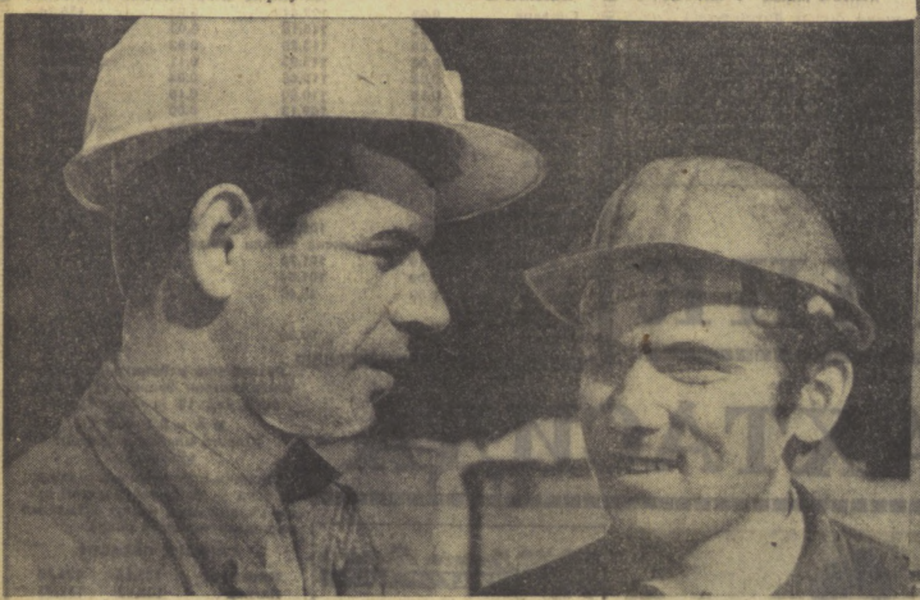

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ПРОПАГАНДИСТЛАР СЕМИНАРИ

Қашқадарё областидаги коммунистик меҳнат мактаблари раҳбарларининг Қаршида бўлиб ўтган семинари қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчликсевар кучларнинг Москвада бўлиб ўтган жаҳон конгрессида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосаларни пропаганда қилиш соҳасида коммунистик меҳнат мактаблари пропагандистларининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Улар учун ҳозирги босқичда партиянинг иқтисодий сиёсати тўғрисида, пропаганда ишида техникавий воситалардан фойдаланиш ҳақида ҳам лекциялар ўқилди.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

Тошкентда ишлаб турган раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрлаш республика курсларида 14 ноябрда тингловчиларнинг янги группаси билан машғулотлар бошланди. Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон Компартиялари Марказий Комитетлари ва область комитетлари идеология бўлимларининг ходимлари район ва шаҳар газеталарининг редакторлари, республика ва область газеталари редакцияларининг масъул ходимлари ўқишга киришдилар.

Ўқув программасида маркча-ленинча назария ва КПСС сиёсатининг, партия қурилишининг актуал проблемаларини, социалистик экономикани илмий бошқаришнинг асосий масалаларини, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилишда матбуотнинг роли ва ўрнини ўрганиш кўзда тутилган.

НУКУСДА СЕМИНАР ЎТКАЗИЛДИ

Қорақалпоғистон область партия комитети семинар-кенгаш ўтказди. Бу семинарда район партия ва комсомол комитетларининг, сиёсий маориф кабинетларининг, «Билим» жамияти ташкилотларининг ходимлари иштирок этдилар. Семинар қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказилган жаҳон конгрессида сўзлаган нутқини пропаганда қилиш соҳасидаги ўз вазифаларини муҳокама қилдилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

БАЖАРИЛМАГАН ТАДБИРЛАР

Ижрони текшириш партия ички ҳаётининг энг муҳим қонунларидан биридир. Ижро масаласида принципиал ва талабчан бўлиш ҳар қандай ишнинг муваффақиятини таъминлайди, қабул қилинган қарор билан амалий ишни ўзаро уйғунлаштиради, партиявий-ташкилий ишларнинг самарадорлигини оширади.

Ҳаётий тажриба ижрога бундай ленинча ёндошишнинг нақадар тўғри эканлигини ҳар қадамимизда исботлаб турибди. Қаерда қарор билан ижро, сўз билан иш бирлигига эришилаётган бўлса, ўша ерда хўжалик ва сиёсий ишларда муваффақиятлар қўлга киритилмоқда. Акси юз берса-чи?

Бу хусусдаги баъзи мулоҳазаларни Олтиариқ районидаги «Ўзбекистон» колхози партия ташкилоти фаолияти мисолида ўртага ташламоқчимиз. Ташкилотга 135 нафар коммунист уюшган. 10 та цех партия ташкилоти мавжуд. Унинг собиқ секретари И. Мусаев, ҳозирги секретари М. Абдураҳмонов ўртоқларнинг ҳар иккиси ҳам хўжаликни бошқариш, кишилар билан иш олиб боришда дурустгина тажриба орттиришган. Бу ердаги ишлар билан танишган киши партия ташкилоти ва унинг комитети масалаларга тўғри ёндошиб, муҳим қарорлар қабул қилганига қаноат ҳосил қилади. Кўпгина актуал ишлар юзасидан қарорлар билан бир қаторда махсус тадбирлар ҳам белгиланган.

Лекин қарорлар ва ана шу тадбирларни амалга ошириш устида гап борар экан, қарор билан ижро, сўз билан амалий иш чамбарчас боғлаб олиб борилмаганлиги кўзга ташланиб қолади. Партия комитети ижро учун изчил кураш олиб бормайди, муайян мақсадга интилиш йўқ. Ижрода кадрларни тайёрлашнинг муҳим омили — текширишни мунтазам олиб бориш, хатоларнинг олдини олиш, қўйилган вазифаларни ҳал қилишнинг энг тўғри йўлларини топишга қаттиқ киришилмаган. Ижро жараёнида ишда қийналиб қолганларга амалий ёрдам кўрсатиш, партия интизомини бузганларни тартибга чақиришга етарли даражада эътибор берилмайди. Гоҳ ҳолларда партия Устави талабларига риоя қилмаётган айрим коммунистларга йиғилишда чора кўриш билан чекланилади-ю, унинг таъсирчанлиги кузатилмайди.

Натижада бир қатор қарорлар, тадбирлар ўз таъсир кучини кўрсатмай қоғоздагина қолиб кетган. Партия ҳужжатларини алмаштиришга доир масала муҳокама қилинган бир йиғилиш қарорида коммунистларнинг активлигини ошириш, Устав талабларига етарли риоя қилмаётган кишиларга нисбатан таъсир ўтказиш лозимлиги алоҳида таъкидланади. Амалда-чи? Мана, бир мисол Олим Абдазов, Халил Деҳқонов каби коммунистлар партия ташкилоти ҳаётида актив қатнашмайдилар, йиғилишларда сўзга чиқиб, муҳокамага қўйилган масалалар юзасидан бирон бир фикр билдирмайдилар. Шундай коммунистлар ҳам борки, улар ҳатто аъзолик бадалларини вақтида тўлашмайди, партия йиғилишларига узрсиз қатнашмай қолишади, берилган топшириқларга масъулиятсизлик билан қарашади. Бу эса партия ташкилотида қатъий интизом, жанговарлик сусайганлигини кўрсатади.

Партия ташкилоти хўжаликка раҳбарлик қилишда ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўймоқда. Муҳим тармоқ — чорвачилик анча оқсаб қолди. Сабаби, бунга мутасадди бўлган кишилар ёлчитиб ишлашмаяпти. Бу тармоқни ривожлантириш комитет аъзоси Т. Нуролимов, ферма партия ташкилотининг секретари У. Йўлдошев ўртоқлар зиммасига юклатилган эди.

Лекин, яна қоғозда қолган қарор ҳақида эслатишга тўғри келади. Гап шундаки, Оҳангарон район чорвадорларининг ташаббусига қўшилган колхоз чорвадорлари бу сердаромад соҳани ривожлантиришга сафарбар қилингандилар. Партия комитети бу масалани салкам бир йил бурун махсус муҳокама қилиб, тадбирлар ҳам белгилади. Бироқ, қарорнинг изи, самараси сезилмаяпти. Чорвачилик тараққий этиш ўрнига оқсаб қолмоқда. Буни рақамлар мисолида яққол кўрамиз. Соғлиқлар туёғини кўпайтириш ўтган йилнинг биринчи октябрига таққосланганда юз бошга камайган. Шунингдек, гўшт, тухум, сут, жун етиштириш ва давлатга сотиш бўйича кўрсаткичлар жуда паст. Бузоқ ва қўзи олиш планлари ҳам бажарилмаяпти. Қорамоллар парваришини нотўғри ташкил қилингани туфайли нобуд бўлиш ҳоллари кўп учрамоқда.

Партия ташкилотининг чорвачиликни ривожлантириш юзасидан қабул қилган қарори қоғозда қолиб кетганлиги ўз-ўзидан кўриниб турибди.

Ижрони текшириш аввало иш билан ҳар томонлама, чуқур танишишдан бошланади. Назоратнинг бу формаси топшириқнинг қандай ижро этилаётганлигини эътиборда тутиш имконини беради, коммунистларнинг топширилган иш учун масъулиятини оширади. Шунинг учун ҳам цех партия ташкилотларининг секретарлари вақти-вақти билан ана шу масала юзасидан комитет йиғилишларига таклиф этиб турилса, вақти-вақти билан уларнинг ахборотлари, ҳисоботлари тинглаб турилса мақсадга мувофиқ бўларди. Қабул қилинган қарорларнинг ижросини ўз вақтида чуқур таҳлил этиб, муҳокама қилиш ҳар бир партия ташкилотининг диққат марказида бўлмоғи зарур.

«Ўзбекистон» колхози партия ташкилоти фаолиятида ижрони текширишнинг ана шундай йўл-йўриқларидан фойдаланилмайди. Комитетда қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини ҳисобга олиб бориш йўлга қўйилмаган. Махсус қайд қилиш дафтари тутилмайди, шунинг учун ҳам бундай вазиятда қарорларнинг ижроси ҳақида берилган саволларга секретарнинг аниқ ва лўнда жавоб беролмаслиги табиий.

Ижрони назорат қилишнинг энг таъсирчан формаларидан бири — умумий йиғилишларда мунтазам ахборот бериб боришдир. Кўпчилик иштирокида қилинган принципиал танқид ва ижро таҳлили масъулият ҳиссини янада кучайтиради, бошлаган ишни охирига етказишга одатлантиради. Ҳар бир коммунист қатъий лавозимда ишлашидан қатъий назар, йўл қўйилган хато ва камчиликларни ўз вақтида пайқайди, уни тузатиш учун астойдил ҳаракат қилади. Афсуски, «Ўзбекистон» колхози партия ташкилоти фаолиятида бу ҳам эътибордан четда. Қарорлар ғоят юзаки. уларда аниқлик йўқ. Аксарият қарорларда вазифалар кимнинг зиммасига юклангани, уни бажариш муддатлари кўрсатилмайди. Кўпчилик муҳим ҳужжатлар юзасидан қабул қилинган қарорда эса ижро назорати умумий тарзда колхоз партия комитетининг зиммасига юклаб қўйилаверган. Қарор ижросини таъминлаш учун комитет атрофига кенг актив жалб этилмаган.

Колхоз партия ташкилотида партия топшириғи ва жамоат иши учун ўз кучи ва билимини аямайдиган коммунистлар кўплаб топилади. Партия комитети иш фаолиятида ана шундай активларга таяниши, уларни ишлата билиши, ташкилотчилик кўрсатиши, уларнинг таклиф ва мулоҳазалари, маслаҳатлари билан ҳисоблашиши лозим. Шу билан бирга уларда топшириқ учун масъулият ҳиссини кучайтириб бориш керак. Ана шундагина хўжалик партия ташкилотининг фаолияти янада активлашади, қарорларнинг вақтида, аниқ, бекамі-кўст бажарилишига эришиш учун имконият яратилади.

Ш. ЗУҲРИДДИНОВ.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ — МУВАФФАҚИЯТЛАР ГАРОВИ

Бундан беш йил илгари автобазамиз унча тараққий этмаган корхона эди. Планлар бажарилмасди. Буни 1968 йил мисолида кўрсак бўлади. Ўша йили 1 миллион 344 тонна юк ташилиб, план 81.5 процент адо этилганди. Шундан кейин корхонамиз коллективи қолоқликдан чиқиб, илғорлар қаторидан муносиб ўрин олиш учун ғайрат билан ишлашга қарор қилди. Натижа чакки бўлмади. СССРнинг муборак ярим асрлик юбилейи йилида улкан меҳнат зафарларини қўлга киритишга муяссар бўлдик.

Хўжалигимиз юк ташиш планини барвақт, 22 декабрдаёқ ортиғи билан ниҳоясига етказди. 1 миллион 810 минг тонна ўрнига 1 миллион 848 минг тонна халқ хўжалик юклари ташилди. Меҳнат унумдорлиги ҳам анча ортди. Илғор технологияни жорий қилиш, машиналардан жорий ремонтсиз кўпроқ фойдаланиш, ёнилғи ва вақтни тежаш корхонамизга катта фойда келтирмоқда. Шофёрларимиз ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кенг авж олдирилди. Ҳозир бу мусобақа 12 бригада орасида оммавий тус олган. Улардан кўпи коммунистик меҳнат зарбдори бригадаси деган юксак номни олишга астойдил ҳаракат қилаётир.

ИЛҒОРЛАР САФИДА

Ўтган давр ичида 500 автомашинага ёнилғи сақлайдиган замонавий бино, автомашиналар ювиш жойи, янги айвонлар қурилди ва фойдаланишга топширилди. 6 тонналик МАЗ-205 лар 14 тонналик самосвал машиналарга алмаштирилди. Юк ташиш ишлари тубдан яхшиланди. 22 автомашинани ремонт қилиш учун ҳамма шароитга эга бўлган типовой айвон қурилмоқда.

Автобаза территориясини талабга жавоб берадиган қилиб безатдик. Атрофни бетонлаш ва асфальтлаш ишларини ҳам ниҳоясига етказмоқдамиз. Шунингдек, ишчи-хизматчи ва инженер-техник ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантиришни ҳам яхши ташкил этдик. Илғорларга пул мукофоти билан бирга кўчма Қизил байроқ ва вимпеллар бериб борилади. Базамиз болалар боғчаси, касалхона ва 1 та мактабни оталиққа олган. Уларга керакли ёрдам бериб турибмиз.

Коллективимиз бу йил улкан мажбуриятлар қабул қилган. Мўлжалдагидан 12 тонна кўп халқ хўжалик юклари ташилади. Машина ва паркдан унумли фойдаланилади. Ихтирочиларнинг рационализаторлик таклифлари эвазига 0.6 минг сўм иқтисодий фойда олинади. Умуман, тўққизинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида пландан ортиқча 9 минг сўм фойда кўрилади. Ёш ишчиларга мунтазам диққат-эътибор билан қаралаяпти. Улар тажрибали ва илғор ишчилар оталиғида меҳнат қилишяпти. Автобазамиз коллективи бу йил ҳар қачонгидан зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, қувончли зафарларни қўлга киритмоқда.

М. УЛПОНОВ,
Тулябўғиздаги 74- автобаза директори.

Бугун—Халқаро студентлар куни

ДЎСТЛИК ЧЕГАРА БИЛМАС

СССР. Тошкент, В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университетига.

Афғонистон, Кобул шаҳридан.

«Ассалом устозлар! Бугунги кунда маърифат ўчоғига берган йўлланмангиз учун сизларнинг олдингизда яна бир бор бош эгаман. Зеро, ўзбек мақолларининг бирида «Бир кун туз ичган жойга қирқ кун салом» дейилади. Тошкент университетида олган чуқур амалий ҳамда назарий билимларим менга ҳар қадамда қўл келяпти. Ўз вазифамни қийналмай бажаряпман. Ҳозир Кобул политехника институтининг химё кафедрасида катта ўқитувчи бўлиб ишлаяпман. Шу хат орқали яна бир марта бутун тошкентлик устозларимга, жумладан, профессорлар Ш. Толипов ва Р. Жиянбоеваға, доцент И. Шестеревага ўз самимий миннатдорчилигимни билдираман. Халқларимиз орасидаги дўстлик ва ҳамкорлик гуллаб-яшнайверсин. Ҳамкорлик ва дўстликка таъзим!

Камолу-эҳтиром билан собиқ талабангиз доктор
Абдул Ғаффор Вард».

Бу хилдаги хатлар Тошкент Давлат университети олимлари номига Вьетнам Демократик Республикаси ва Болгариядан, Сурия Араб Республикаси ва Малидан, Жазоир ва Колумбиядан, Иорданиия ва Бангладешдан кўплаб келиб турибди. Бу мамлакатларда баракали меҳнат қилаётган кўпгина малакали мутахассислар ўз студентлик даврини Тошкент кучоғида ўтказганлар. Ҳозир биргина Тошкент Давлат университетида хорижий мамлакатлардан келган 181 студент ва аспирант чуқур билим олмоқда. Улар университетнинг геология, математика, химия, физика, ҳуқуқшунослик шарқ факультетларида таҳсил кўрмоқдалар. Улар билан университетда таҳсил кўраётган кўп миллатли совет студентлари ўртасида чинакам дўстлик муносабатлари вужудга келган. Бир ётоқхонада яшаб, бир аудиторияда лекция тинглашади. Ижтимоий келиб чиқиш, миллат, ирқ ҳақида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас.

Университет қошида «Интернационал дўстлик клуби» ташкил қилинган. Унда студентлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашнинг асосий омили бўлган дўстлик кечалари ўтказиш, халқаро байрамларни нишонлаш тез-тез ўтказиб турилади.

Клуб бугун ҳам гавжум. Халқаро студентлар куни нишонланяпти. Клуб залида дилрабо ўзбек рақси, вьетнам музикаси, араб қўшиғи, қозоқ ўлани ижро этилмоқда...

Университетда чет эллик студентлар учун ҳамма шароит яратилган. Улар таътил вақтларида дам олиш уйларида ҳордиқ чиқарадилар, тарихий жойларни бориб кўрадилар. Заводлар, фабрикалар, шахталарда бўлиб, Ватанимиз халқлари ҳаёти билан танишадилар. Шу йилнинг ўзида улар Москва, Ленинград, Донецк шаҳарларининг диққатга сазовор жойларига саёҳат қилишди. Ўтказилаётган спорт мусобақаларида фаол иштирок этаётирлар.

Университетда чет эллик студентлар учун барча шароит яратилган. Ўтган ўқув йилида студентлар билимига қўйилган баҳоларнинг аксарияти аъло бўлди. 1972-1973 ўқув йилида бу даргоҳни бир неча чет эллик студент тамомлаб, ўз мамлакатларига қайтдилар.

Сурияли Халил Муҳаммад Абдулло иқтисод фанлари доктори, профессор А. Иброҳимов раҳбарлигида аграр ўзгартириш ва Сурияда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг равнақи ҳақида кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилиб, иқтисод фанлари кандидати деган илмий даражага сазовор бўлди. Вьетнам Демократик Республикасидан Фом Куол Тханг биология фанлари кандидати бўлди. Унга Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ё. Тўрақулов ва биология фанлари кандидати М. Тўйчибоевлар раҳбарлик қилдилар.

Ҳа, Тошкент олий ўқув юртлари ривожланаётган мамлакатлар учун етук ва малакали кадрлар тайёрлашдек олижаноб ишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар. Ҳар йили жаҳоннинг турли бурчакларидан минглаб ёшлар таҳсил олиш мақсадида мамлакатимизга келадилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев жаҳон меҳнаткаш ёшлари учрашуви қатнашчиларига йўллаган табрикномасида шундай деган эди: **«Асримиз охирида дунёнинг қандай қиёфада бўлиши кўп жиҳатдан етмишинчи йилларнинг ёшларига боғлиқ бўлади. Ёшлар зиммасига инсоният келажаги учун жуда катта масъулият тушади, чунки, келажак ёшларникидир, меҳнаткаш халқникидир».**

Совет студент-ёшлари ана шундай шарафли вазифаларни сидқидилдан бажаришга қодир. Улар жаҳон меҳнаткаш ёшлари ҳаракатининг олдинги сафларида дадил бормоқдалар.

А. ҚУРБОНОВ.
Р. ШЕРАЛИЕВ.

ШЕЪР—ИСТЕЪДОД МЕВАСИ

Қўлимизда бир даста шеърлар турибди. Булар республикамиз ва қардош республикаларнинг турли шаҳар ва қишлоқларидан редакция номига юборилган. Уларнинг мавзулари ҳам турлича: Ватан, партия, дўстлик, она ва муҳаббат куйланади уларда.

Бугунги гўзал ҳаётимиз, фаровон турмушимиз ҳар бир юракка албатта, илҳом бағишлайди. Киши ҳар доим ҳам орзу-мақсадини, қувончини ўзида сақлаб юролмайди. Буларни кимгадир айтгиси, дардлашгиси келади...

Редакцияга келган шеърларнинг авторлари ҳам ўзларини тўлқинлантираётган фикр ва туйғуларини шеърга солишган. Улар орасида диққатга сазоворлари ҳам бор. Масалан, фарғоналик Нормат Холматовнинг гўрткиклирида. нуроталик Раҳматилла бахши Юсуф ўғлининг «Ленин байроғи», «Фахримиз» каби шеърлари, балиқчилик Нурматжон Усмоновнинг болаларга атаб ёзган «Пахта теринг» номли шеъри, Бухоро область Қизилтепа районида истиқомат қилувчи ҳурматли пенсионер отахон Сайфиддин Бердиевнинг «Ўзбекистоним менинг», андижонлик Абдураҳим Тўймуродовнинг «Диломжон ҳақида қўшиқ» каби шеърларида кишини қувонтирадиган томонлар бор.

Бироқ ҳаваскорларнинг кўпчилиги ўз шеърларида бошқа шоирлар томонидан кўп марталаб айтилган фикрларни такрорлайдилар, қуруқ вазинхонликка берилиб кетишади. Ҳолбуки, ҳар бир янги шеър адабиётда ҳам мазмунан, ҳам шаклан янги ҳодиса бўлиши шарт.

Шоир — жамиятнинг актив аъзоси. Жамиятнинг маънавий ҳаётига оид масалалар уни ниҳоятда қизиқтиради, ҳаяжонлантиради. Бу масалаларга у ўз дунёқараши, идеали, турмуш тажрибалари кўзи билан қарайди, муносабатини, ҳукмини бадиий асарида гавдалантиради. Ҳар бир шоир ижодининг ўзига хослиги аввало уларда илгари сурилган ғоянинг,

(ҲАВАСКОРЛАРНИНГ ШЕЪРЛАРИНИ ЎҚИБ...)

тасвир воситаларининг оригиналлиги, бетакрорлиги билан белгиланади. Ҳаваскорларнинг машқларида ана шу нодир фазилат — турмушга мустақил қараш, ҳаёт ҳодисалари ва воқеаларини мустақил баҳолаш кўзга ташланмайди.

«Шоир бўлмаса, жуда кўп гўзал ҳиссиётларни ва олижаноб интилишларни унутиб юборган бўлар эдик» дейди улуғ рус танқидчиси Н. А. Добролюбов. Ҳақиқатан ҳам шоир бир зумда содир бўлиб, биз илғай олмайдиган туйғуларни руҳимизда такрор уйғотиш кучига эга. Талантнинг мўъжизаси ҳам ана шунда. Бинобарин ҳаққоний шеърият яратиш учун, биринчидан, шоирда табиий истеъдод бўлмоғи керак.

Поэтик истеъдод ҳаётни янгича нуқтаи назардан, янги томонлардан кўра билиш ва шоирона образларда очиб бера олишда намоён бўлади.

Ҳаваскорларнинг кўпгина шеърларига назар ташлар эканмиз, уларда бу хислатлар деярли кўринмайди. Мана улардан айрим мисоллар: Юқори чирчиқлик С. Ўрмоновнинг «Оқ олтин»ни терайлик» шеъридан:

Келинг энди, эй, дўстлар,
Мўл ҳосилни терайлик.
«Оқ олтин»дан «уй ўпар
Хирмонларни уяйлик.

Ёки солдат Х. Ҳошимовнинг «Хушладинг» номли шеърини олайлик:

Боғ оралаб юрганимда мен.
Кулар эдинг ҳамиша сен.

Мана шундай поэтик янгиликдан маҳрум, қуруқ сўзлар, мулоҳазалар йиғиндисидан таркиб топган намуналар ҳаваскорларнинг машқлари орасида талайгина.

Ҳаваскорлар темани чуқур ҳис қилмасдан, эстетик моҳиятини чуқур тушуниб олмасдан қаламга олаверадилар. Шунинг натижасида аслида кўтаринки, олижаноб моҳиятли ҳодисалар уларнинг тасвирида баъзан оддий хабарга айланади. Тошкентлик Ҳ. Аҳмедов «Ошиқ туши» шеърида ёрни шундай таърифлайди:

Эй, гўзалим ишқингда
Оромим йўқ кечаси.
Сен гапимга қулоқ сол
Юрагимнинг печкаси(?).

Ёр — юрак печкаси! Нақадар ножўя, дидсиз муқояса! Фарғоналик Н. Холматов «Мен — зарра» шеърида ҳаётни уммонга ўхшатиб халқни эса сузаётган балиқларга ўхшатади. Халқ уммон ихтиёридаги балиқ эмас, у ҳаёт хўжайинидир, халқ улуғ яратувчи кучдир.

Тема ва образ муносабатидаги ички мувофиқлик тема характерини чуқур идрок қила олишдан бошланади.

Булардан ташқари, муҳим ҳаётий мавзуларда ёзилган қатор манзумаларда шеърият умуман сезилмайди. Бундай пала-партишлик қашқадарёлик А. Фахриддинов, Ж. Саидмуродова, М. Нуримова, қўқонлик С. Толипов, солдат Ғ. Абдураҳимов ва бошқа кўпгина ўртоқларнинг машқларида учрайди. Айниқса, наманганлик О. Мамажоновани (таxаллуси Моҳитобон) редакцияга кетма-кет йўллаётган «асарлари» на фақат поэзиядан, балки тўғри гапдан ҳам маҳрум. Шеърнинг мавзуси қанчалик муҳим, актуал бўлмасин, агар у бадиийликдан йироқ бўлса, бундай шеър ўқувчига маънавий озиқ беролмайди. Бадиийлик бу образларда, яъни картиналарда, манзараларда жонланган ҳаёт, шулар воситасида ифодаланган ҳис-туйғулар, ўйлар ва фикрлардир.

Ниҳоят, сўз охирида ҳаваскорларга ижодий муваффақият тилаш билан бирга бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчимиз. Бу шуки, ҳаваскорларимиз редакцияга шеър йўллашда чуқур масъулиятни ҳис қилишлари керак. Юборилаётган шеърни ўйлаб, жиддий ишлаб, ҳақиқий поэтик асар эканлигига ишонч ҳосил бўлгандагина жўнатсалар, мақсадга мувофиқ иш бўлар эди.

БАЛИҚЧИЛАР ЗАФАРИ

Мўйноқ балиқчилари тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилини катта меҳнат зафарларини қўлга киритиш билан якунлашмоқда. Райондаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг 169-моторфлюга капитани Али Сметов раҳбарлик қилаётган экипаж коллективи пландаги 372 центнер ўрнига 450 центнердан зиёд балиқ овлаб, бу соҳадаги йиллик планни муддатидан илгари ошириб адо этди. Улар йил охиригача яна 50 центнер балиқ овлаш мажбуриятини олишди.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»га ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ҚИЛМИШЛАРИГА ЯРАША

— Редакция текшириш учун юборган хатда келтирилган фактлар атрофлича ўрганилди, — дейилади Фарғона область прокуратурасидан олинган жавобда.—Ҳақиқатан ҳам, Бағдод район колхозлараро қурилиш конторасининг бошлиғи А. Абдусаматов ўз мавқеидан фойдаланиб, давлат мулкига кўз олайтирган, шахсий участкаси ремонти учун қурилиш материалларини уйига ташиган.

— Фарғона область колхозлараро қурилиш бошқармасининг қарори билан яна таъкидланади жавобда, — А. Абдусаматов ўз вазифасидан четлаштирилган ва ревизия ҳужжатлари Бағдод район прокуратурасига оширилган. Қурилиш контораси бош инженери Ҳакимовга эса выговор эълон қилинган.

СПОРТЧИЛАР МАМНУН

Редакция газетхон А. Саримсоқовнинг Карл Маркс номли колхозда физкультура ва спорт ишлари оқсаётгани, бу муҳим масала хўжалик раҳбарлари эътиборидан четда қолаётгани ва бошқа камчиликлар ҳақида ёзган хатини текшириш ҳамда чора кўриш учун Термиз район ижроия комитетига юборган эди.

Райижрокомдан келган жавобда таъкидланишича, хатдаги фактлар тасдиқланган. Текшириш якунлари колхоз партия комитетининг йиғилишида муҳокама қилинган. Спорт инструктори Хонақиев ўз хизмат бурчига совуққонлик билан қарагани учун вазифасидан четлаштирилиб, унинг ўрнига қобилиятли спортчи Саъдиев тайинланган. Шунингдек, йиғилишда физкультура ва спорт ишларини ривожлантириш юзасидан бирмунча тадбирлар ишлаб чиқилган ва улар ҳозир амалга оширилмоқда. Жумладан, колхоз спорт ихлосмандлари учун спорт анжомлари ва кийим-кечаклар сотиб олган. Стадион қурилиши учун майдон ажратилган. Район марказида эса стадион қурилиши давом этмоқда.

ОЗАРБАЙЖОН ССР ВА АРМАНИСТОН ССР ДАВЛАТГА КАРТОШКА СОТИШ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ПЛАНЛАРИНИ БАЖАРДИЛАР

Озарбайжон ССР ва Арманистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнатчилари деҳқончилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга картошка сотиш халқ хўжалик планларини бажардилар.

Арманистон ССР деҳқонлари тайёрлов пунктларига 51 минг тонна ва Озарбайжон ССР 22 минг тонна картошка топширдилар.

Давлатга картошка сотиш давом этмоқда.

МАЗМУНСИЗ, САЁЗ...

МАТБУОТ ОБЗОРИ

ШАҲРИСАБЗ РАЙОН ГАЗЕТАСИ— «КОММУНИЗМ БАЙРОҒИ»ДА ЖИДДИЙ НУҚСОНЛАРГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМОҚДА.

Шаҳрисабз райони меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди белгилаб берган улуғвор вазифаларни бажариш, Ватанга 65 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш йўлида мардлик ва жасорат кўрсатмоқдалар. Шаҳрисабз Қашқадарё областидаги илғор районлардан бири бўлиб қолди. Бу ердаги қаҳрамонона яратувчилик ишлари, кишиларнинг фидокорона жўшқин меҳнати, серқирра ҳаёти, маданий-маънавий камолотига доир материаллар шу районда чиқадиган **«Коммунизм байроғи»** газетаси саҳифаларида қисман бўлса-да бериб бориляпти. Газетада саноат ва қишлоқ хўжалигига, айниқса пахтачиликка оид масалалар юзасидан хабарлар, корреспонденция, репортаж ва мақолалар тез-тез ёритиб турилибди.

Бироқ район ҳаётининг кўзгуси бўлган бу газета ишида бир қатор жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас. Партия турмуши, қишлоқ ҳаёти, маданий-маиший қурилишнинг актуал масалалари газета саҳифаларида жуда сийрак кўринади. Унда чиқаётган материалларнинг кўпи мазмунан саёз, шошма-шошарлик билан пала-партиш ишлангани, «қўлдан кетгунча» қабилида ёзилгани кўриниб турибди. Биз фикримизнинг далили сифатида бир неча мисоллар келтирамиз: Мана, газета саҳифаларидан ўрин олган ғализ ва саёз жумлалар, тўмтоқ фикрлар, мазмун ва маъно жиҳатидан салмоғи енгил мақолалар, хабарлар, корреспонденциялардан намуналар: «Ҳосилдан бўшган чаноқлар мамнун жилмайиб, (?) орқада қоляпти...» (11 сентябрь), «Усталарни (?) зарур эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш қониқарсиз ташкил этилган...» (28 август), «Лекин қалдирғоч муаллимлар сепган уруғлар тезда униб чиқди, ўзимиздан ҳам муаллимлар чиқа бошлади...», «Тамакичилик колхозда энг кенжа касб» (?) «...бозорда қўлдан тайёрланган озиқ-овқатларни сотиб олмаслик зарур» (26 июль), «Фарзанд — одамнинг мевасидир» (12 июль).

Энди қуйидаги жумлаларга эътибор беринг: «...Киров номли, «Правда» колхозлари халқ контроли группаларининг иши талабга жавоб бермайди. **Улар** йиғим-теримнинг боришига доир камдан-кам текшириш ва рейдлар ўтказмоқдалар. **Уларнинг** (?) таъсирчанлигига эришишга эътибор бермаётирлар» (27 сентябрь). Газетхон орадан бир кун ўтгач, шу газетанинг янги сонида юқорида айтилган фикрга мутлақо зид мақолани ўқиб, ҳайрон бўлиши турган гап. «12 жойда халқ контроли постлари ишлаб турибди. Улар терим сифати ва меҳнат интизомини намунали йўлга қўймоқдалар...» Бу жумлаларни ҳам Киров номли колхоздан ёзилган мақоладан айнан келтирдик. Хўш, газета саҳифасида бир кун аввал шу колхоздан танқидий корреспонденция босиб, эртасигаёқ унда келтирилган фактларни бутунлай инкор этиш ва бошдан охиригача мақтовдан иборат мақола берилишини қандай изоҳлаш мумкин?!

Газета минбари илғор тажрибалар, янгиликларни тарғиб қилиш ва оммалаштиришда қудратли воситадир. Лекин бу ўринда ҳам ундан мақсадга мувофиқ фойдаланиляпти деб бўлмайди. Масалан, «Партия XX съезди» колхозидан ёзилган «Ривожланаётган тармоқ» деб кўкка кўтарилган мақолани (31 май) олиб кўрайлик: «Паррандачиликни етти хазинанинг бири, деб атаганлар ота-боболаримиз. (?) Дарҳақиқат, чорвачиликда (?) паррандачилик ҳам салмоқли ўринни тутади... Ўтган йили паррандалар сони 4043 тага етказилди. Ҳар бир она товуқдан (?) 62 донадан тухум олиниб, план-топшириқлар (?) ошириб ўринлатилди...» Бу аввало юқори кўрсаткич эмас. Зеро шундай экан, бу фактни ортиқча бўрттириб ва мақтаб кўрсатишнинг ҳожати йўқ. Энди мақоланинг ёзилишига эътибор қилинг: «Ферма атрофидаги анчагина майдонда ўт ўстирилиб, (?) паррандаларни ҳайдаб (?) боқиш ташкил этиляпти...», «бу каби тадбирлар туфайли яхши кўрсаткичлар вужудга келяпти (?)...» (Юқоридаги мақоладан).

Газетада ўзбек тилининг ранг-баранглигидан моҳирона фойдаланиш, сўз бойлигининг нозик ва нафис қирраларини моҳирлик билан тўғри талқин эта билиш айниқса муҳимдир. Лекин, «Коммунизм байроғи» газетасида бунга етарли эътибор берилмаяпти. Мана бир мисол: «...район партия комитетининг секретари ўртоқ Ф. Ҳақназарова «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида ўсиб келаётган (?) ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ва ўрта умумий таълимга ўтишни тугаллашда мактаб, оила ва жамоатчиликнинг роли» ҳақида доклад қилди». (19 апрель). Кўриниб турибдики, стилистик чалкашлик туфайли бу ерда мазмунга путур етган, албатта.

А. Яҳёевнинг «Бу йўлда хато қилма» (22 май) мақоласида Усмон Фотиманинг номусини поймол қилишгача бориб етди, деган маъно совет матбуотига мутлақо ёт сўзлар билан баён этилганки, бу сўзлардан парча келтиришга ҳам ожизмиз. Шу авторнинг «Қонун кўзи билан» (30 август) сарлавҳали салкам бир саҳифа мақоласини район прокуратураси терговчиси Р. Пардаев ҳақидаги қасида дейиш мумкин. Бироқ бундай асоссиз «қасида»лар билан ҳеч кимни лол қолдириш мумкин бўлмаганидек, айни пайтда қаҳрамонни ҳам улуғлаб бўлмайди.

Газетада «Ҳаётий сўзлар» ва «Ҳикматли сўзлар» каби «ажойиб-ғаройиб» терма гапларни бериб туриш одат тусига кирган. Лекин уларни бошқа ҳеч бир манбадан тополмайсиз. На автори, на адреси, на мантиғи бор: «Ҳаётда армонсиз яшаш керак ва айниқса ёшлик даврини (?) армонсиз ўтказиш лозимки, беҳуда ўтган умрга кейин афсусланмаслик керак». «Ҳаётдан асло ноliманг, чунки унинг ўзи турли-туман қарама-қаршиликлардан иборат (?)». «Кўнгли тор, нияти ёмон одамлар ҳеч қачон юқори лавозимларга кўтарилмайди (?)», «Билимингиз бўлмаса ҳам, ақлингиз бўлсин (?)». «Бир умрга бирга бўладиган турмуш ўртоғингизни ҳеч қачон хафа қилманг...». «Доноларнинг — доноси» айтган бундай «ҳикматли» насиҳатлар газетанинг кўпгина (26 май, 24 май, 1 май, 28 апрель) сонларидан салмоқли жой олган.

«Коммунизм байроғи»ни варақлаган ҳар бир газетхонда бу нуқсонларнинг илдизи нимада, деган ҳақли савол туғилади. Бунинг муайян сабаблари бор, албатта. Редакция коллективи аввало ишчи-қишлоқ мухбирлари сафини кенгайтириш ва уларнинг активлигини оширишга эътибор бермаётир. Газетанинг қатор сонларида жамоатчи мухбирларнинг деярли имзоси кўринмайди. «Газета, — деган эди доҳий В. И. Ленин. — Коллектив пропагандист ва коллектив агитаторгина эмас, балки шунингдек коллектив ташкилотчи ҳамдир».

Авторлар сафининг биқиқлиги газета тематикасининг тор доирада ўралашиб қолишига сабаб бўлаётир. Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, биринчи навбатда райком бюро аъзолари ўз мақолалари билан газетада деярли чиқмаётирлар. Ваҳолонки, у ёки бу масалада асосий мезонни белгилашда, меҳнаткашлар олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришда, омманинг сафарбарлигини уюштиришда матбуотдан самарали фойдаланиш талаб этилади. Шаҳрисабзда бунинг акси ўлароқ, биз газета саҳифаларида район партия комитети айрим ходимларининг фотосуратлари қайта-қайта босилаётганини кўрамиз.

«Коммунизм байроғи» газетаси ўзининг муқаддас мақсадларидан чекиниб, қўпол хатоларга йўл қўймоқда. Халқ минбари — партиявий газета совет халқининг коммунистик жамият қурилиши мақсадларига хизмат қилиши керак. Ҳақгўйлик, принципиаллик ва ҳушёрлик матбуотимизнинг, ҳажми ва тиражи қандай бўлишидан қатъий назар, асосий хусусияти, ҳақиқий мезонидир. Зотан, ҳаёт ҳақиқати — газетанинг бош мавзуидир. Шонли Коммунистик партиянинг содиқ кўмакчиси ва жанговар қуроли — совет матбуотининг куч-қудрати ҳам ана шунда.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ПОЛЬША. Уй-жой қурилиши социалистик Польшанинг энг характерли белгиларидандир. Бутун мамлакат бўйлаб замонавий уй-жойлар қад кўтармоқда. Бултур ишчи ва хизматчиларнинг 125 минг оиласи ҳовли тўйлари ўтказишди. 1973 йилда 140 минг квартира қуриш мўлжалланган. Суратда: Шимолий Польшадаги Ольштинда янги уйлар.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

САМИМИЙ ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

ГАВАНА, 15 ноябрь. (ТАСС). Куба Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, революцион ҳукумат Бош министри Фидель Кастро Куба меҳнаткашлари касаба союз марказининг XIII съездида қатнашган совет касаба союзлари делегациясининг раҳбари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС Раиси А. Н. Шелепинни қабул қилди.

Самимий дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида касаба союз ҳаракати масалалари ва халқаро аҳволнинг актуал проблемалари юзасидан фикрлашув бўлди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ВИЗИТИНИ ОРЗИҚИБ КУТМОҚДАЛАР

ДЕҲЛИ, 14 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган расмий дўстона визити 26 ноябрда бошланиши тўғрисидаги хабар мамлакатда зўр қизиқишга сабаб бўлди.

Ҳиндистон ҳукуматининг бошлиғи Индира Гандининг бугун «Пэтриот» газетасида ва «Линк» журналида эълон қилинган интервьюсида бундай дейилади: «Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган визити Совет Иттифоқининг раҳбарлари билан юксак даражадаги алоқаларни янада ривожлантиришга ҳамда муҳим халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинишига ёрдам беради деб умид қиламиз. Совет Иттифоқи Ҳиндистонга мамлакат тарихининг қийин даврларида ҳамиша ёрдамга келди».

«Л. И. Брежнев визити, — деб таъкидлайди «Пэтриот» газетаси, — Совет — Ҳиндистон ҳар тарафлама ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга олиб келади».

Ҳиндистон информация агентлиги Юнайтед Ньюс оф Индиа ўзининг шарҳида бундай деб таъкидлайди: икки дўстона давлат раҳбарларининг юксак даражадаги бу тарихий учрашувининг аҳамиятига баҳо бериш қийиндир.

«Бу ердаги дипломатик кузатувчилар Л. И. Брежнев визитига жуда катта аҳамият бермоқдалар, — деб ёзади бошқа информация агентлиги — Пресс траст оф Индиа сиёсий обзорчиси. — Леонид Ильич Брежневнинг тинчлик ишига қўшган ижобий ҳиссаси туфайли у ҳинд халқи онгига Ҳиндистоннинг энг содиқ дўсти сифатида кирди. Леонид Ильич Брежневнинг сафари Ҳиндистон — Совет муносабатларини янада ривожлантириш йўлида олға томон катта қадам қўйилганлигини билдирадиган муҳим халқаро воқеа бўлади».

«Л. И. Брежнев Ҳиндистонда энг азиз меҳмон бўлади. У ўзи билан бирга Совет Иттифоқи ҳароратини ва хайрихоҳлигини олиб келади, — деб ёзади Ҳиндистонда чиқадиган «Секьюлар демократ» журнали. — КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг навбатдаги визити муносабати билан ҳинд халқининг шавқ-завқи ошганлигининг сабаби шуки, омма Л. И. Брежнев сиймосида Ҳиндистонга энг оғир дақиқаларда ёрдамга келган давлатнинг донишманд раҳбарини кўради. Биз ўз озодлигимиз ва мустақиллигимизни мустаҳкамлаш учун интилиб, Совет Иттифоқидан ҳамиша зарур ёрдамни олиб келдик. Совет мамлакати ва унинг раҳбарлари Ҳиндистон олдида турган проблемаларни ҳамиша дўстона тушунганликларини кўрсатиб келдилар».

МИСР ҲУКУМАТИНИНГ МАЖЛИСИ

ҚОҲИРА, 15 ноябрь. (ТАСС). Бу ерда Миср ҳукуматининг мажлиси бўлди. Мажлисда ҳозирги босқичда мамлакатдаги ҳарбий ва сиёсий аҳвол билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди. Миср Араб Республикаси ҳарбий министри Аҳмад Исмоил Али фронтлардаги вазият тўғрисида доклад қилди.

Мажлисда, деб хабар беради «Ал-аҳром» газетаси, араб давлатлари бошлиқларининг ноябрь ойи охирида Жазоирда ўтказилиши белгиланган кенгашига тайёргарлик масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Миср Араб Республикаси ҳукумати Қоҳирада ва вилоятларнинг марказларида Синай ярим оролида яқинда бўлиб ўтган жанглар чоғида ҳалок бўлган миср солдатлари ва офицерларига ёдгорликлар ўрнатиш тўғрисида қарор қабул қилди.

ИСРОИЛ ИҒВОГАРЛИКНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 16 ноябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Миср доимий вакили Абдил Мажидининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарига йўллаган мактубида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг Яқин Шарқда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги резолюцияларини Исроил ҳали ҳам бузаётир, дейилади.

Исроил ҳарбийлари томонидан Миср — Исроил секторида 8 ноябрдан 11 ноябрга қадар қилинган янги қуролли иғвогарликларнинг рўйхати мактубда баён қилинган. Шу вақт ичида Исроил қўшинлари Миср позициялари устига бир неча марта ракеталар ёғдирганлар ва шу позицияни ўққа тутганлар. Мактубда Исроил ҳарбий-ҳаво кучларининг самолётлари Миср осмонига ёриб ўтганлигини кўрсатувчи жуда кўп фактлар ҳам келтирилган.

Ўт очишни тўхтатишга риоя қилиш ва қўшинларни 22 октябрдаги позицияларига келтириб қўйиш тўғрисидаги протоколни Исроил ва Миср ҳарбий вакиллари 11 ноябрда имзолаганларидан кейин ҳам Исроил ҳарбийлари ўзларининг иғвогарликларини тўхтатганлари йўқ. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти фавқулодда кучларининг штаблари ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги кузатувчилари юборган хабарларга қараганда 13 ноябрда Исроил қўшинлари Исмоилия шаҳрининг Ғарби-жанубидаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти фавқулодда кучларининг швед қисмлари жойлашган районида Миср позицияларига бир неча бор ўт очганлар. Худди шу куни Исроил қўшинлари Сувайш шаҳридан 3 километр наридаги ҳинд қисмлари жойлашган районни тўпга тутганлар ва шу районга пулемётлардан ўт очганлар.

ОҚ УЙДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

ВАШИНГТОН, 15 ноябрь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон Оқ уйда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги гидрометеорология хизмати бош бошқармасининг бошлиғи, атроф-муҳитни қўриқлаш соҳасида ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи Совет — Америка комиссиясининг бу ерда бўлаётган иккинчи сессиясида қатнашаётган академик Е. К. Федоровни, шунингдек СССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Е. И. Чазовни қабул қилди.

Атроф-муҳитни қўриқлаш ва соғлиқни сақлаш соҳасида СССР билан АҚШ ўртасида ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари тўғрисида суҳбат бўлди.

Суҳбатда Америка томонидан — муҳитни қўриқлаш агентлигининг директори Р. Трейн, президент ёрдамчисининг ўринбосари Б. Скаукрофт, Совет томонидан СССРнинг Қўшма Штатлардаги элчиси А. Ф. Добрынин қатнашдилар.

СОВЕТ — АМЕРИКА САВДОСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН

НЬЮ-ЙОРК, 15 ноябрь. (ТАСС). АҚШ савдо министри Ф. Дент Қўшма Штатлар ҳукумати Шарқ билан Ғарб ўртасидаги савдо-сотиқни янада кенгайтириш учун шарт-шароит вужудга келтиришга ҳаракат қилаверади, деди.

Дент АҚШ ташқи савдо миллий кенгашининг йиллик 60 съездида сўзга чиқиб, Қўшма Штатларнинг социалистик мамлакатлар билан, айниқса Совет Иттифоқи билан қилаётган савдоси анча кўпайганлигини айтди. Дент савдо масалалари билан шуғулланувчи Совет — Америка қўшма комиссиясининг октябрь ойида бўлиб ўтган III сессиясида қатнашганлигини айтиб, комиссиянинг мажлислари Совет — Америка савдо муносабатларида «аввалги йиллардаги муҳим ташаббусларни ижобий ривожлантириш»дан иборат бўлганлигини уқтириб ўтди.

Италия. Суратда: Милан шаҳрида намойиш. Меҳнаткашлар Европада хавфсизликни таъминлаш учун курашга тайёр эканликларини изҳор этмоқдалар.

АДН—ТАСС фотоси.

МАҲСУЛОТЛАР КЎПАЙМОҚДА

Пхеньянда КХДР саноат ва қишлоқ хўжалик кўргазмаси доимий равишда ишлаб турибди. Намойиш залининг деярли кўпини республика саноат корхоналарида ишлаб чиқарилаётган станоклар эгаллайди. Бу ерга турли хилдаги ўнларча станок ҳамда агрегатлар келтириб қўйилган. Программали бошқариладиган автомат ва ярим автоматлар улар орасида айниқса кенг ўрин олган. Маҳаллий матбуот КХДРнинг корхоналари уларни серияли равишда ишлаб чиқаришга киришганлиги тўғрисида ёзмоқдалар.

Корея Халқ Демократик Республикасида бир неча йилдан бери яшаб келаётган киши унинг саноат корхонаси қай даражада тез ўсиб бораётганлигининг гувоҳи бўлади. Заводлар конвейеридан йил сайин кўп янги машиналар, механизмлар туширилмоқда, радиоприёмниклар, телевизорлар, газлама, идиш-товоқ, кийим-кечак, пойафзаллар ишлаб чиқариш тобора ортаётир.

Станоксозлик КХДР саноат корхоналарининг ёш тармоқларидан биридир. У Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг фаол ёрдами ва ҳамкорлиги натижасида халқ ҳокимияти йиллари мобайнида пайдо бўлди. Станоклар ишлаб чиқараётган корхоналар замонавий ускуналар билан таъминланган. Кейинги йилларда кўпгина оғир саноат заводлари қайта реконструкциялаштирилди ва технология жараёнлари такомиллаштирилди, ишчиларнинг малакаси ва тажрибаси янада ошди. Бунинг натижасида станоклар тайёрлаш кескин ўсди, уларнинг сифати яхшиланди, ассортименти эса кенгайди.

Кейинги бир ярим йил мобайнида халқ Кореясининг станоксозлари металл кесувчи станоклардан юздан ортиқ хилини ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Ренсон ва Раквон оғир машинасозлик заводларининг коллективлари ватан станоксозлигини ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келишмоқда. Бу корхоналарнинг меҳнат аҳли ҳозир ўн метрли токарлик ва йирик ҳажмдаги тиш йўнувчи станокларни ҳам ишлаб чиқармоқдалар.

Ҳозир, деб ёзади Корея газеталари, миллий станоксозлик КХДР халқ хўжалигини замонавий станоклар билан тўла таъминлаётир. «КХДРда ишланган» деб марка босилган маҳсулотлар Осиё, Африка, Латин Америкаси ва Европанинг кўпгина мамлакатларига ҳам экспорт қилинаётир.

Ф. ЛЕСКОВ,
АПН махсус мухбири.
Пхеньян.

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

1974 ЙИЛГИ ҲОСИЛ УЧУН КУЗГИ-ҚИШКИ ТАДБИРЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ЎТКАЗАЙЛИК

Бу йилги юксак кўрсаткичларни қўлга киритишда агротехниканинг кузги-қишки тадбирлари ва мелиорация ишларининг ўз вақтида ҳамда сифатли ўтказилганлиги катта аҳамиятга эга бўлди. Келгуси йил ҳосилига замин тайёрлаш учун ана шу тажриба назарда тутилиши керак.

Пахтани териб олиш, далаларни ғўзапоядан тозалашни тўғри қўшиб олиб бораётган областлар ва районларда ҳозир колхозлар ва совхозлар кузги шудгорни ўз вақтида қизитиб юбордилар ва уни тез суръатлар билан олиб бормоқдалар. Бироқ Андижон, Фарғона, Наманган ва Сурхондарё каби областларда ерларни ҳайдаш жуда сусткашлик билан олиб бориляпти.

Кузги-қишки тадбирлар билан боғлиқ бўлган ишларнинг ҳаммасини оптимал суръатларда ва яхши сифатли қилиб ўтказиш учун нима қилиш керак?

Далаларни тозалаш ва ғўзапояни юлиб олиш. Далаларни тозалашни конвейер усулга кўчириш керак. Ғўзапояни ҳайдаб юбориш тупроқда вилтнинг жуда хатарли формалари кўпайиб кетишига ва ниҳоят, пахтанинг янги навларига ҳам зарар етказишига ёрдам беради. Шунинг учун ҳам ғўзапоя ҳамма далалардан юлиб олиниши зарур.

Ғумай, ҳилол ва бошқа кўп йиллик илдизли бегона ўтлар босиб кетган майдонларда тупроқни ҳайдашдан илгари тишсиз плуглар ёки текислагичлар билан юмшатиш, шундан кейингина уни титиб, тараб ишлаш керак. Бу ишни кўкламга қолдириш ярамайди. Илдизли бегона ўтларга қарши курашда Далапон гербицидини қўлланиш яхши самара беряпти.

Кузги шудгорлаш. Лалми экинлар учун ажратилган ҳамма ерларда кузги шудгор ўтказилиши керак. П-5-35М типидаги чим қирқиш мосламалари бўлган оддий плуглар билан ва икки ярусли қилиб ҳайдашга мўлжалланган ПЯ-3-35 маркали плуглар билан кузги шудгор ўтказиш мумкин. Бундан ташқари, хўжаликлар тупроқни 40 сантиметргача ковлаб берадиган мосламалари бўлган ва икки ярусли қилиб 30 сантиметр чуқурликда ҳайдайдиган плуглар олмоқдалар. Ҳайдаладиган қатлам зич бўлиб, тупроғи заранг ерларни 28-30 сантиметргача ҳайдаш ва тупроқ остини 40 сантиметргача юмшатиш керак бўлади.

Беданинг кўклам келиши билан ўсиб кетишининг олдини олиш мақсадида бедапояларни ҳайдаш учун икки ярусли плуглар қўлланилади. Шу плугларнинг устки корпусларига 10 сантиметр, остки корпусларига 30 сантиметр чуқур қилиб юмшатадиган мосламалар ўрнатилган. Ўтган йили бедапоялар икки ярусли плуглар билан ҳайдалган участкаларда кузги ҳайдовнинг чуқурлиги 20-22 сантиметргача қисқартирилиши керак.

Ҳайдовни яхши, сифатли ўтказишни таъминлаш учун тупроғи шўрхок бўлган ва ер ости сувлари чуқур жойлашган майдонларда ҳайдовдан илгари унча катта бўлмаган норма билан суғориш ўтказиш зарур. Суғориш ғўзапоя юлиб олинмасдан илгариги эски марзаҳар олинган карталарда ўтказилади.

Кузги-қишки даврда камида 100-120 миллиметр ёғингарчилик бўлган майдонларда кузги шудгор бороналли агрегат билан ўтказилади. Шамол кўп эсиб турадиган районларда айниқса ана шундай ҳайдов ўтказиш зарур бўлади.

Ўғитлар солиш. Илмий муассасаларнинг берган маълумотлари ва илғорлар тажрибасига мувофиқ шу нарса аниқландики, кузги шудгор вақтида ўғитлар чуқур қилиб солинса, фосфорли ўғитлар энг кўп самара келтиришига эришилади. Шўрхок бўлмаган ерларда ўғитлар йиллик норманинг 60-70 процентти ва калийли ўғитлар — 50 проценти миқдорида солинади. Шўрхок ерларда фосфорли ўғитлар шўри ювилганидан кейин ҳайдаш вақтида ёки экишдан аввал ерни ишлаган чоғда ана шу кўрсатиб ўтилган миқдорда солинади.

Фосфор ва калийнинг йиллик нормасини тўғри белгилашга алоҳида эътибор берилиши ва тупроқда бу озиқлантирувчи моддалар қай даражада эканлиги ҳисобга олинган ҳолда табақалаштирилиб солиниши керак. Агрохимия картограммаларида ва тупроқ карталарида бунинг учун зарур маълумотлар кўрсатиб ўтилган. Кузги шудгор вақтида бутун ёз ва куз бўйи тўпланган гўнг ҳам солиниши зарур.

Мелиоратив тадбирлар. Тупроғи шўрхок районларда далаларни тозалаш кузги шудгор ўтказиш билан бирга зовур ва коллектор шохобчалари тозаланиши, тик зовурлар қудуқларидаги насос установкалари профилактик ремонт қилиниши, шунингдек, далалар шўрини ювишга тахт қилиб қўйилиши керак. Ерларни синчиклаб текислаш, эгат ва ўқариқлар олиш зарур. Мирзачўлда ерларнинг шўрини ювишнинг оптималь муддатлари — ноябрь-декабрь ойларидир. Фарғона водийсининг ғарбий қисмидаги майин тупроқли жойларда — январь ойининг охири ва февраль, Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда февралдан апрель ойигача белгилаб қўйилган.

1973 йилда чигити сийрак бўлмаган ва тузи ер бетига урмаган шўрхоклиги кам ерларда гектар бошига умумий нормаси 2 минг куб метр ҳисобида бир-икки марта ювиш учун суғориш ўтказиш, ғўзалар сийрак униб чиққанлиги аниқланган шўрхок ерларда эса 3-2,5 минг куб метр сув ҳисобида суғориш тавсия этилади. Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРнинг ҳамма ерлари учун ернинг шўрини ювиш нормаси гектар бошига 4 минг куб метрни, тузи ер бетига сизиб чиққан участкалар учун эса 5-6 минг куб метрни ташкил этади.

Келгуси йил ҳосили учун курашнинг энг масъулиятли палласи бошланмоқда. Колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари ерларни энг қисқа муддатларда ва яхши сифатли қилиб тайёрлаш соҳасидаги кузги-қишки ишларни ўтказиш учун барча чораларни кўришлари зарур.

Тавсиялар Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги мутахассислари ҳамда СоюзНИХИ ва САИМЭ олимлари томонидан ишлаб чиқилган.

ЎЗБЕКИСТОН АХБОРОТ

АНДИЖОН

«ШИРМОНБУЛОҚ»

Андижонда обод бир қишлоқ бор. Унинг номи—Ширмонбулоқ. Қишлоқнинг шимолида Чилустун тоғи. Тоғ этагида Жанубий Фарғона канали. Қалин дарахтзор орасида қайнарбулоқ. Суви муздек, ширин, танга роҳат бахш этади. Булоқ бўйида ошхона, чойхона, дўкон, меҳмонхона. Бу ерда ҳарорат саратонда 18 даражадан ортмайди. Шунинг учун Ширмонбулоққа ёзда кўп одам дам олгани келади...

Бу сатрлар «Ширмонбулоқ» деган йўл хотиралари китобчасидан олинган. 50 минг нусхада чоп этилган бу қўлланмани ВЦСПС туризм ва экскурсия марказий советн Андижон область бўлими буюртмасига асосан чиқарди. Сайёҳларга мўлжалланган қўлланма Хўжаобод районидаги Ширмонбулоқ қишлоғининг бугунги қиёфасини акс эттирувчи рангли сурат билан безалган. Ички саҳифаларда Ширмонбулоқ оромгоҳлари ҳақида ҳар хил суратлар ва ҳикоялар бор.

ТЕЛЕФОНДА—ПАЛОВ

Меҳмон келди. Унга андижонликларга хос меҳмоннавозлик кўрсатмоқчисиз. Лекин вақтингиз зиқ. Бундай пайтда энди маълум телефон номерини териб буюртма беришингиз мумкин. Айтилган муддатда истаган таом муҳайё бўлади...

Андижон шаҳридаги Навоий номли маданият ва истироҳат боғида таомларга буюртма оладиган миллий ошхона қуриляпти. Унга ҳозирча «Улфат» номи берилган. Бу ошхонада 28 та хона мавжуд. Уларнинг ҳар бирида 8-12 киши овқатланиши мумкин. Бинонинг олд қисми узун кетган ишкомдан иборат бўлиб, тагига ёзги каравотлар ўрнатилади. Ошхона орқасида 100 ўринли зиёфат зали, қулай ўчоқхоналар, турли масаллиқлар билан савдо қилувчи магазин барпо этилади. Магазин ихтиёрида уста пазандалар хўрандалар хизматини бажо келтириб туришади. Ошхона тўла фойдаланишга топширилгач, бир йўла 240хўрандага хизмат кўрсатадиган бўлади.

СОВХОЗ ЗАВОДИ

Хўжаобод боғдорчилик совхозида мева йил сайин кўпайиб боряпти. Беш йилликнинг охирига бориб, совхоз йилига 30 минг тонна мева ва узум етиштирадиган бўлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ хўл мевани сақлаш ишлари бирмунча қийинчиликларга сабаб бўлаётганлиги туфайли, шарбат тайёрлайдиган завод қуришга қарор қилинди. Корхона қисқа муддат ичида барпо этилди. Замонавий техника билан жиҳозланди. У йилига 10 миллион банка мева шарбати тайёрлайди. Завод коллективи бугунгача 3 минг банка мева шарбати ишлаб чиқарди. Маҳсулотларнинг аксарияти Сибирь ва мамлакатнинг бошқа районларига жўнатиляпти.

ИБРОҲИМ БУВАНИНГ ЧИНОРИ

Иброҳим бува Маллаев Андижон районидаги «Ленинград» колхозида яшайди. Кўпни кўрган соҳибкор звено бошлиғидан бригадир, раис даражасига кўтарилган. Катта Фарғона канали қурилишида доврuқли Дўнон полвон билан беллашган. Ленин орденини ҳам ўшанда олган. Фарҳод ГЭСи қурилишида ҳам отанинг хизмати бор. У урушда жанг қилганлардан. Днепр дарёсини кесиб ўтишда ўлимга юзма-юз борди.

Урушдан кейин ҳам меҳнатда ўзини кўрсатди. Ўтган йили Андижон сув омбори қурилишида тер тўкди. Яқинда Иброҳим бува яна бир хайрли ишга қўл урди. 71 баҳорни кўрган отахон томорқасидаги дов-дарахтларини битта қўймай кўчириб ташлаб, ўрнига чинор ниҳолларидан 5 минг тупини экди. Аввалига буванинг режасини кўпчилик тушунмади. У чинорларнинг 3 мингтасини Андижон сув омбори бунёд этилаётган жойга, қолганини Боғишамол дам олиш зонасига экмоқчи эканлигини айтганда, отахоннинг ҳимматидан кўпчилик мамнун бўлди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИ ПЛАСТИНКАЛАР

ТЎЙЛАР МУБОРАК

Байраму айём, ғалаба-ю шодиёналарда сурнайнинг навоси, карнайларнинг наъраси таралиши табиий. Бундай пайтларда ноғоранинг оҳанги шодиёнага руҳ киритса, чилдирма ҳар галдагидек рақсга, даврага чорлайди. Тошкентдаги грамафон овоз ёзиш студияси яқинда никоҳ тўйини мадҳ этувчи янги куй-қўшиқларни лентага олди.

Пластинкага асосан «Тўйлар муборак» қўшиғининг мазмуни сингдирилган. Қўшиқ шайдолари 18 минут давомида замонавий тўйларимиз ҳақида маълум тасаввурга эга бўладилар. Унда бир умрга бирга бўлишга аҳду паймон қилган йигит-қизнинг муҳаббати ҳақида куйланади. Севгисини сеп қилиб, меҳр ва муҳаббатини бойлик деб билган ёшларнинг бир-бирларига иқболдан тож кийгизишга тайёр эканликлари қўшиққа мавзу бўлган. Ёқимли куй ва қўшиқлар давомида ҳаммага таниш «Ёр-ёр»нинг майин оҳанги таралади. Лекин авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бу қадимий қўшиқ янгича мазмунда баланд пардаларда жаранглайди.

Муаллифлар — шоир Муҳаммаджон Қўшоқов билан музика раҳбари Салоҳиддин Тўхтасинов ҳамда Ўзбекистон халқ артисти композитор Тўхтасин Жалилов янгича тўйларни тўкис ифодалашга уринишган. Ёзиб олинган қўшиқлар ижросида республикада хизмат кўрсатган артист Эргаш Йўлдошев, филармония солисткаси Нафиса Тўхтаева ўз маҳоратларини намойиш қилишган. Ялла, лапар ва ёр-ёр қўшиқларини хушовоз хонандалардан А. Эркаев, И. Катаев, З. Султонов, Р. Тўраева, Г. Ёқубова ва бошқалар ижро этишган.

Янги пластинкага, шунингдек, шўх рақс куйлари ҳам киритилган. Жумладан, «Ноғора ўйин», «Қайроқ ўйин» ва «Андижон полкаси» учун мосланган музикалар дилрабо, шўх таралади. Яқин кунларда савдога чиқариладиган бу пластинка санъат мухлисларига маъқул бўлишига шубҳа йўқ.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

Тошкент трикотаж фирмаси коллективи ҳал қилувчи йилда юксак марраларни кўзлаб меҳнат қиляпти. Корхонанинг ўров цехи ишчилари йиллик планни барвақт уддалашга сўз беришган. Суратда: (чапдан) цехнинг илғор ишчилари А. Лазарева ва М. Каримовалар иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

ОЗОДЛИК ТИМСОЛИ

Самарқандлик кексалар шаҳарнинг эгри-бугри тор кўчаларини яхши билишади. Қилич ялангочлаб от сурган миршаблару манманликдан нари ўтмаган муштумзўрларни ҳам эслашади. Қўш арава сиғмас йўллар, маҳаллий айғоқчиларга макон бўлган, ана шундай зимистон кўчалар бошида Октябрь ёғдуси — Ильич чироғлари порлади. Бир умр инсон қаторига қўшилмай, зулм-истибдод гирдобида таҳқирланган ўзбек аёллари кўксига шамол тегиб, қуёш меҳрига қонган эдилар ўшанда.

Замонанинг хур, тенг ҳуқуқли граждани сифатида дастлабки марта эскича турмуш ва ҳаётга қарши ҳужум қилганлар ўша пайтда 158 нафардан ошмасди. Республикамизнинг дастлабки корхоналаридан саналувчи Самарқанд пиллакашлик фабрикасининг аёллари ўзларининг мардонавор юришларидан қайтмаганликлари учун ҳам бугунгача «Ҳужум» номини сақлаб келмоқдалар.

Ўшандан бери 46 йил ўтди. «Ҳужум» ўлкамизнинг йирик саноат даргоҳларидан бирига айланди. Ҳозирги кунда бу ерда меҳнат қилаётганлар сафи ўн баравар ортган. Турли миллат вакиллари — рус, ўзбек, қозоқ, тожик, қирғиз ва бошқа миллатлар дўстлиги рамзи сифатида елкама-елка туриб меҳнат қилмоқдалар. Яқинда, паранжи-чачвонлардан гулхан қилинган ерда аёл кишининг бўй-бастини ифодаловчи ҳайкал барпо этилди. Унда мағрур аёл очиқ чеҳра билан шодон турибди. Унинг оёқлари остида паранжи-чачвон кўринади. Ҳайкалтарош ўз асарида озодлик қувончини илк бор ҳис этган ўзбек қизининг образини яратишга ҳаракат қилган. Ҳайкал озодлик, эркин замон тимсоли сифатида қад ростлаб турибди.

БОЛИДНИ КЎРГАН БОРМИ?

Америка астронавтлари ва совет автомат станцияси ерга келтирган ой жинси намуналари олимларнинг лаборатория столларида турибди. Аммо шу қимматли материаллар ердан ташқаридаги бевосита тадқиқот қилиш мумкин бўлган бирдан бир намуна бўлмиш метеоритлардан ҳамон олдинга ўтолгани йўқ. Шунинг учун ҳам космосдан бизгача етиб келадиган навбатдаги ҳар бир намуна тўғрисидаги дарак янги илмий изланиш бошланганлигини билдиради.

12 ноябрда Қозоғистондаги астрофизика институти ходимларидан ТАСС телетайплари орқали шундай хабарлардан бири келди.

3 ноябрь эрта билан, дейилади телеграммада, Қирғизистон, Қозоғистоннинг Жамбул ва Олмаота областлари территориясидан туриб қараганда, ёрқин бир болиднинг учиши кузатилди ва бу учиш ерга бир ёки бир неча катта метеорит тушиши билан тугаши мумкин эди. Институт ходимлари болидни кўрган кишиларнинг ҳаммасига мурожаат қилиб, унинг учиш тафсилотлари тўғрисида хабар қилишларини сўрайдилар.

Метеоритлар ер атмосферасига секундига 11 километрдан 72 километргача тезликда кириб келади. Метеоритлар ҳавонинг зич қатламлари билан учрашгач, қизиб кетади ва олов шар—болидга айланади. Космик жисмнинг ерга етиб келиш-келмаслиги унинг планета атмосферасига кириш тезлигига боғлиқ. Тезлиги иккинчи космик тезликдан икки баравардан зиёд ошадиган метеоритларгина қаттиқ ҳолда ерга етиб кела олиши пайқалган. Бундан тезроқ учувчи метеоритлар атмосферада тамомила ёниб кетади ва ерга метеорит чанги ҳолида тушади. Метеоритни аланга туси унинг тезлигига, шунингдек таркибига боғлиқ. Мана шунинг учун ҳам олимлар болиднинг қаерда, қачон, қанчалик баландликда ва қайси йўналишда учганлиги тўғрисидаги маълумотлардан ташқари олов шарнинг тусига ҳам қизиқадилар.

Шуълаланиш бошланишида ва охирида бурчак баландлиги ва учиш азимути қандай бўлганлиги, болид уфқ ортида йўқолганми ёки уфққа етмасдан сўниб қолганлиги, парча-парча бўлиб кетганлиги, учаётганида бирон шовқин чиққан-чиқмаганлиги тўғрисидаги маълумотлар болиднинг учиш траекториясини тузиш, бинобарин, метеоритни топиш учун муҳим маълумотлар бўлиб чиқиши мумкин.

СССР Фанлар академияси тўпламидаги метеоритларни ўрганиш бутун 200 йиллик тарихида мамлакатимиз территориясига тушган атиги 144 та метеорит қайд этилган. Ҳар икки метеоритдан бири шуълаланувчи болидни кузатиш натижасида топилган. Қолганлари эса тасодифан топилган.

Ҳар йили мамлакатимиз территориясига 50 тача метеорит тушиб туради. Шуларнинг баъзиларигина чўғланган болид қиёфасига кириб тушаётганлигини сездиради. Уларнинг осмонда чизадиган ёрқин йўли секунднинг атиги бир неча улуши мобайнидагина «яшайди». Шунинг учун ҳам бояги болидни кўрган кишиларнинг олмаоталик олимларга берадиган ҳар қандай тафсилотлари янада бебаҳо бўлади. (Уларнинг адреси: Олмаота, 68, Обсерватория).

Олмаотадан олинган телеграммага «Молния» деган сўз ёзиб қўйилган. Олимларнинг Қозоғистон ва Тожикистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон аҳолисига қилган мана шу мурожаатини алоҳида моҳияти бор. Метеоритларни ўрганиш тарихида фазодан ерга тушган жисм тез топилганида унда метеоритни космик зарралар бомбардимон қилиши натижасида ҳосил бўлувчи ноёб ва «қисқа муддат яшовчи» модда изотопларини пайқаш мумкин бўлган. Бундан ташқари бир қанча метеоритларда органик моддалар ҳам топилган, бу эса метеоритларда ердан ташқари микроорганизм қолдиқлари бўлиши мумкинлиги тўғрисидаги ҳали тугалланмаган мунозарани жонлантиради.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
(ТАСС мухбири).

Моделчи-рассом Жалол Содиқов ўзининг 32 йиллик иш фаолиятида ўнлаб шогирдлар тайёрлади. Суратда: Ж. Содиқов шогирди Д. Мусакаримовага иш ўргатяпти.

Н. Ключнев ва Г. Пун фотоси (ЎзТАГ).

СПОРТ

ХАБАРЛАР

ШАШКА

Халқаро шашка бўйича республика спорт комитетининг кўчма соврини учун ўтказилаётган мусобақалар давом этмоқда. Команда биринчилиги ўйинларида «Спартак», «Меҳнат», «Локомотив», «Пахтакор» ва «Буревестник» коллективлари куч синашяптилар. Шашкачилар ўртасида ҳозиргача икки тур ўйин ўтказилди. Дастлаб «Спартак» — «Локомотив» ва «Пахтакор» — «Буревестник» командалари учрашдилар. Спартакчилар 3,5:1,5 ҳисобида ютуққа эришган бўлсалар, пахтакорчилар 3,5-2,5 ҳисобида ғалаба қилишди. Иккинчи тур ўйинларида «Спартак» — «Меҳнат» 3,5:2,5, «Пахтакор» — «Локомотив» — 3:3 ҳисоби қайд қилинди.

ВОЛЕЙБОЛ

«Спартак» кўнгилли жамияти Марказий Совети биринчилиги учун мусобақалар Тошкентда ўтказилмоқда. «Спартак» чемпиони деган шарафли ном учун «Автомобилист» (Тошкент) ҳамда Ленинград, Донецк, Минск ва Омск спартакчилари ҳамда Ўзбекистон ёшлар терма командаси куч синашмоқда.

ХОККЕЙ

Тошкентнинг «Бинокор» хоккей командаси ўз майдонида ўтказаётган учрашувларни ниҳоясига етказмоқда. Командамиз чемпионат бошланганидан бери саккиз учрашув ўтказди. Тошкентлик хоккейчилар яна Барнаулнинг «Мотор» командаси билан куч синашгач, сафарга йўл оладилар. Бинокорчилар барча учрашувларни ғалаба билан тугатаётганликлари муҳлисларни мамнун этмоқда. Фақат бир ўйиндагина дуранг ҳисоби қайд қилинди. Командамиз охирги ўйинни «Шахтёр» (Прокопьевск) хоккейчилари билан ўтказди. Учрашувлар 5:0, 6:0 ҳисобида бинокорчилар фойдасига ҳал бўлди. «Бинокор» бугунгача 15 очко жамғариб, иккинчи ўринга кўтарилди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

17 ноябрь, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25—ТОШКЕНТ. 9.50 — Янгиликлар. 10.00 — Болалар учун кинофильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Колокольчик». 11.40 — Шундай инсон яшайди (телеочерк). 12.10 — Баскетбол. ЦСКА — «ДИНАМО». 13.00 —«Здоровье». 13.30—Куз вальси. 14.15 — Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 14.45 — Венгрия Халқ Республикаси «Аваш» ансамблининг концерти. 15.10 — Бугун—Халқаро студентлар куни. 15.40—Ота-оналар, сизлар учун. 16.10 — Эркин кураш бўйича СССР кубоги учун мусобақалар. 16.40—Телефильм. 17.00 — Тележурнал. 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Мультфильм. 18.00 — «ДО-РЕ-МИ-ФА-СОЛЬ». 18.30 — Ахборот. 18.45 — «Назм ва наво». 20.00 — Ахборот. 20.20 — Ўн минут музика. 20.30—Диққат, старт-га! Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 50 йиллигига бағишланган республика ёшларининг спорт телевизион фестивали. Сирдарё ва Хоразм области ёшлари учрашуви. 22.00—«Вақт». 22.30—Иван Бровкин қўриқда (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.30 — МОСКВА. 18.00 — Маҳсулотлар — халққа. 18.30 — Ҳайвонот оламида. 19.30 — Шу куннинг куйлари. 20.25 — Перерия (бадиий фильм). 22.00 Студентлар қўшиғи жаҳон бўйлаб янграйди (Тошкент). 22.30 — Шоир экранда (бадиий фильм). 23.15 — РСФСР композиторлари III съездининг концерти. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00—ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/XI да Севилья сартароши, 18/XI да Боғчасарой фонтани (кундуз соат 12 да). Дон Карлос (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XI да Табассум ўғрилари. 18/XI да Олтин девор (кундузи). Абу Райҳон Беруний (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/XI да Тоғ гўзали, 18/XI да Ажаб савдолар, 19/XI да Хотинимнинг эри.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — , 17/XI да Ташвишланманг онажон, 18/XI да Ойдин (кундуз соат 12 да), Биринчи бўса (кечқурун).

КИНО

Қум карьери генераллари — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Талантлар ва мухлислар — «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Оддий кийимдаги киши — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Булутлар ортида осмон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли, (кундуз ва кечқурун).

Тартиб учун қилинган жиноят— «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Телбалар ҳафтаси — С РАХИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари — «МОСКВА» (17.30).

Озодлик нақадар нашъали сўз «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Омонат кассалар

ҳисоб-китоб ва касса операцияси ишларини соддалаштириш ҳамда аҳолига қулайлик туғдириш мақсадларида узоқ муддат фойдаланиладиган товарлар: автомобиллар, стандарт уйлар, мебель гарнитурлари, пианино, мотоцикл ва бошқаларга ҳақ тўлаш учун уларнинг қийматидан қатъий назар, шунингдек баҳоси минг сўмдан ошадиган қимматбаҳо металл ва тош буюмлари учун

ҲИСОБ ЧЕКЛАРИ ЁЗИБ БЕРАДИ

Ҳисоб чеклари омонат кассалари томонидан жамғарилган ёки нақд пул ҳисобига берилади. Чек сотиб олинадиган буюмга ҳақ тўлаш учун магазинга икки ой мобайнида кўрсатилади, буюм харид қилинадиган кун бу ҳисобга кирмайди.

Ҳисоб чекидан фойдаланилмаган тақдирда жамғарилган пул ҳисобига ёзилган чек қийматини қайтариш ёки нақд пулни олиш учун бу марказий омонат кассасига топширилиши мумкин.

ОМОНАТ КАССАЛАР ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГИЗ!

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

19 НОЯБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 16.45 — МОСКВА. 16.50 — Янгиликлар. 17.00 — Синф соатлари. 17.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Совет Армияси жангчилари учун кўрсатув. 18.40—Бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпионати (Москва) 19.55 — Ахборот. 20.10 — Оламда нима гап? 20.30 — Ўн минут музика. 20.40—Ахборот. 21.00 — Зиннат Фатхуллининг адабий портрети. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — Хоккей: «СПАРТАК» (Москва) — «ТОРПЕДО» (Горький). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — МОСКВА. 18.30 Ҳужжатли фильмлар. 19.10 — Концерт. 19.55 — Бугун ракета қўшинлари ва артеллерия куни. 20.10—Концерт. 20.30 — Календардан ташқари ўйин (бадиий фильм). 21.30 — Музикали кўрсатув. 22.00 — ТОШКЕНТ. Уруш, уруш-да (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА 18.00—ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

20 НОЯБРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 Мультфильм. 18.50 — Китоблар оламида. 19.20 — Ахборот. 19.35—Қирғизистон ССР — Ватанга рапорт беради (Москва). 20.25 — Нафосат оламида. 20.55 — Ахборот. 21.15—Пахтакорлар минбари. 21.25 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — Лазаре саргузаштлари (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. Спорт программаси. 19.35 — Ҳужжатли фильм. 20.25—Қишлоқда бир ой (фильм-спектакль). 22.00 — Беш йилликнинг учинчи йили. 22.30—Фильм-спектаклнинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15—Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Бадиий ҳаваскорлар концерти. 20.30 — Виринея (бадиий фильм).

21 НОЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 —Телевизион қўғирчоқ театри. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Социализм дунёси (Москва). 19.55 — Оламга саёҳат. 20.50 — Ахборот. 21.10 — Тележурнал. 21.20—Лирик концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30—«ТАЪЗИМ». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. 19.00 «Объектив». 19.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади (Тошкент). 19.55 —Тоғамнинг туши (бадиий фильм). 21.30 — Ҳужжатли фильм. 22.00— ТОШКЕНТ. Врач маслаҳати. 22.10 —Ҳужжатли фильм. 22.30—МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00— Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Беш йиллик маршрутлари бўйлаб. 20.30 — Қисқа кундаги йироқ йўл (бадиий фильм).

22 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 ТОШКЕНТ. 18.40— Мультфильм. 19.00 — «Прогресс» программаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Шеърият мухлисларига. 19.55 — Ахборот. 20.10 — Пахтакорлар минбари. 20.40 — Санъат усталари. Ҳалима Носирова. 22.00 —«Вақт». 22.30 Телефильм. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — МОСКВА. 19.10 — Концерт. 19.50— Ҳужжатли фильм. 20.40—Олег ва Айна (бадиий фильм). 22.00 «Здоровье». 22.30 С. Туликовнинг ижоди кечаси. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телефильм. 20.40 — Эстрада куйларидан концерт. 21.30— Умр бир марта берилади (бадиий фильм).

23 НОЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.35 — ТОШКЕНТ. 18.45 —«Мардлик—мангулик». 19.15 — Ахборот. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Миллионлар ленинча университети. 20.00 — Концерт. 20.40 — Ахборот. 21.00 — «Бўстон». 22.00—МОСКВА. «Вақт». 22.30 — Хоккей: «СПАРТАК» — «КРИЛЬЯ СОВЕТОВ». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.35 — МОСКВА. 19.30 — «Шеърият». 20.00 — Ер юзида тинчлик ва бахт учун. 20.30 — Музикали календарь. 21.15 — Қўшниларимиз. 22.30—Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телефильм. 20.05 — Концерт. 20.35 — «042 қаерда» (бадиий фильм).

24 НОЯБРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 Янгиликлар. 10.10 —Мультфильм. 10.20 — Экран ҳандаси. 11.00—МОСКВА. 11.05— Янгиликлар. 11.10 — Ўқувчилар учун концерт. 11.40 — «Здоровье». 12.10 — Шу куннинг куйлари. 12.55 — Ота-оналар, сизлар учун. 13.30 — Акробатика бўйича халқаро мусобақалар 14.10 — «Шеърият». 14.40 — Кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқарайлик. 15.10 —Бадиий ҳаваскорлар концерти. 15.40 — Тележурнал. 16.10 — Музикали киоска. 16.45 — Мультфильмлар. 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.25 — Мультфильмлар. 17.50 — «Бойчечак». 18.20 — Ахборот. 18.35 — Бадиий фильм. 19.50 — Ўн минут музика. 20.00 — Ойбек лирикаси. 20.20 — Пахтакорлар минбари, 20.30 — Ахборот. 20.50— 1973 йил СССР Давлат мукофоти лауреатлари. «Баҳор» ансамбли. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Кино оламида. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — Ўқув кўрсатувлари. 14.00 —Бадиий фильм. 17.15 — МОСКВА. Цирк майдонида. 18.00 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 19.00 —Моҳир қўллар шаҳрида. 20.00 — Бегона киши (фильм-спектакль). 22.30 — Концерт. 23.15 — Ҳужжатли фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.20 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

25 НОЯБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Болалар учун концерт. 10.10 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 11.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Болалар учун қизиқарли учрашувлар. 18.45 Ахборот. 19.00 —Оталар сўзи — ақлнинг кўзи. 20.00 — Ахборот. 20.20—Ўн минут музика. 20.30 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуков телетомошабинлар саволларига жавоб беради (Москва). 21.15 — Экран ҳандаси (такрорий кўрсатув). 22.00 — «Вақт». 22.30— ЧАШМА. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 14.30 — «Замандас» программаси. 18.00 — МОСКВА. Характерли қиз (бадиий фильм). 19.30 — Киносаёҳатчилар клуби. 20.30 — ТОШКЕНТ. 20.45 — Физкультура ва спорт (тележурнал). 21.15 — Талабаларга мувофиқ концерт (Москва). 22.00 — Киноэкран янгиликлари. 22.30—Спорт программаси. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент,«Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Б. — 270. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 02852.